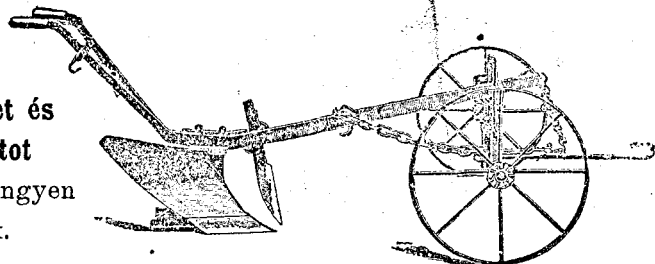

ERDÉLYI GAZDA

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha
a hirneves és csakis eredeti „Bächer-féle egytetemes
aczél-ekéket és váltó hegyi ekéket
vásárolja.

A Bächer-féle ekék úgy könnyű súly, biztos járás, mint tartósság tekintetében
minden más gyártmányt felülmúlnak és tökéletes munkateljesítés tekintetében kiválóak.

Árjegyzéket és
árajánlatot
készséggel ingyen
küldök.

Bächer Rudolf kizár. ekegyára raktára.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**, Budapest, VI., Nagymező-utca 68. 1266

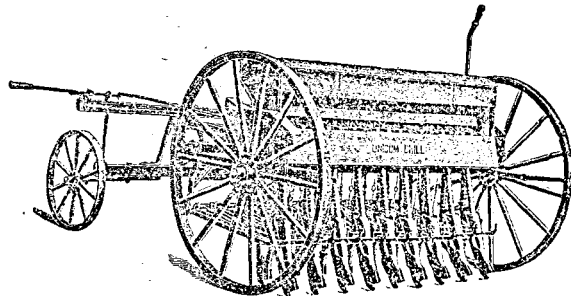
A Melichar-féle cs. és kir. szabadalmazott
„UNICUM DRILL“

(sík és hegyes talajnak)

sorvetőgép, úgy célszerű szerkezet, kevés vonóerőszükséglet, pontos szabályozhatóság mint tartósság tekintetében valamennyi gyártmány között az első helyet foglalja el.

Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 10 év óta 23,000 „Unicum Drill“ vetőgép van forgalomban.

Ábrás leírással és árjegyzékkel ingyen szolgál:

Mielőtt vetőgépet vásárol, érdeklődjék gazdaságainál az „UNICUM DRILL“ iránt.

Melichar Ferencz, csász. és kir. szabadalmazott vetőgépgyárának raktára.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
BUDAPEST, Váci-körút 63. szám

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatotnak

Locomobil és gőzszéplőgép-készletek 2½ és 12 lóerőig,
Balmakasztatók, járgány-csatlógépek, lóharc-céplők, fűfűró-roboták,
konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, baronák,
„COLUMBIA-DRILL“ legjobb sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók,
saccakavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, dajázók,
őrő-malmok, egytetemes aczél-ekék, 2- és 3-vasú
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.
Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

1242

Eladó birtok.

Szatmármegyében, Szatmár várostól 20 percre, fővonal vasúti állomástól 10 percre 600 katasztrális hold birtok egy tagban, szép belsőséggel, lakóház és tanyaépületekkel együtt 220.000 koronáért eladó. A birtokot 156.000 korona törlesztéses kölcsön terheli 4½% kamatra, mely kölcsön átvállalható. Megfelelő biztosíték mellett esetleg többlet is több évi részletben fizethető. Bővebb felvilágosítást ad Dr. Éber Antal ügyvéd, Budapest, VIII. Horánszky-utca 27. 1342

Birtok eladás.

Agárd községben

(Maros-Tordavármegye) Maros-Vásárhely sz. kir. várostól alig ¾ órára, vasut és posta állomáshoz tehát közel, egy I-a birtok eladó. Áll 141 hold 21 □-öl szántóból, 10 hold 1386 □ kert, 11 hold 121 □ rét, 20 hold szőlő és 148 hold 88 □-öl erdőből; összesen: 331 hold 22 □-öl területből, megfelelő belsőséggel, gazdasági épületekkel és fundus instruktussal. Az egész 20 hold szőlő újabb telepítés, a legjobb termőerőben, rizlinggel s különböző csemege fajokkal ültetve. A birtok rendes gazdasági üzem mellett akár tehenészet, akár gazdasági kertészet céljaira, a legelőnyösebben használható ki.

Értekezni lehet: Bucher Lajossal, Maros-Vásárhelyt. Levélbeni megkeresésre részletesebb felvilágosítás adatik.

1341.

MIKROSOL a legjobb és leghatásosabb szer

fagomba, falmállás,

nyálka és penészgomba,

valamint ezek okozta nedvesség és dohos levegő ellen. Szagtalan, nem maró, nem fest.

Uradalmak, gazdaságok, földbirtokosok, szeszgyárak körében a legjobban bevált. — Kitűnő bizonylatok.

Egyedüli gyárosai: Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

1036 II.

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám

1262

ajánlja a magyar királyi államvasutak gépgyárában készült új szerkezetű

GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEKET, IPARI GÉZÉLOKRA ALKALMAS COMPOUND LOKOMOBILOKAT.

MILLENIUM

fűkaszaló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeket, valamint egyéb mezőgazdasági eszközöket.

Erdélyrészi képviselő: WESSEL LEÓ, Kolozsvár, New-York szálloda.

A szemétkben is kincset lelhetnek mindazok,

kik megismerkednek az országszerte elismert, kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, eredeti „Kalmár“-féle gabonatisztító gépek és rosták sokoldalú előnyeivel. — Szíveskedjen vagyongyűjtés céljából ezen kiváló magyargyártmány legújabb ingyen árjegyzékét kérni:

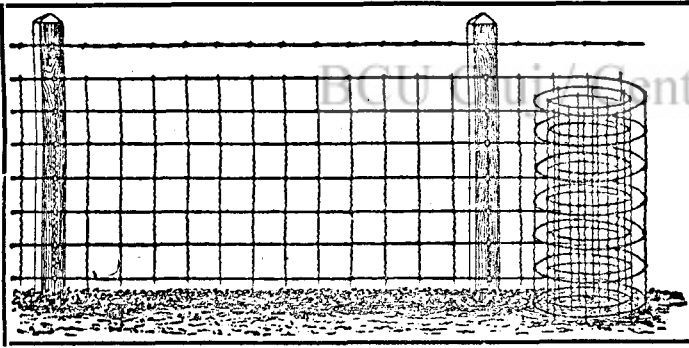
Kalmár Zs. utóda

különleges terménytisztító gépgyárából, **Kódmezővásárhelyről**, melynek áttekintése után tisztában lesz Ön a dolog valódiságával.

1274

Bámulatos Olcsó Kerítések!

Szőlőtermelők figyelmébe!

Mezőgazdák figyelmébe!

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára

Budapest, VIII., Üllői-út 48. szám.

Ajánlja kizárólagosan szabadalmazott

1314

Hungária sodronyfonatát

mint a legzélészerűbb és legolcsóbb kerítési anyagot,

mely előnyénél fogva fölülmul minden eddig alkalmazott sodronykerítést. Ezen, a szőlő- és mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos találmány előnyét: Olcsóság:

Horganyozott vassodronyból (nem kell befesteni):

Körülbelül 5 centiméter lyukbőséggel:

Készletben: 1 és 2 méter magasságban valamennyiből, 1-50 méter magasságban 2-2, 2-5 és 2-8 mm. dróterősségűkből,

Sodronyerősség mm.: 1-2 1-4 1-6 1-8 2-— 2-2 2-5 2-8 mm.

Ár négyz. mtrenkint fill.: 40 48 56 64 72 86 100 120 fillér.

Körülbelül 3 x 5 centiméter (hosszukás) lyukbőséggel:

Készletben: 1 méter magasságban valamennyi dróterősségben,

Sodronyerősség mm.: 1-2 1-4 1-6 1-8 2-0 2-2 2-5 2-8 mm.

Ár négyz. mtrenkint mm.: 58 66 74 82 96 110 130 150 fillér.

Csomagolásért, füladásért és kezelés költségeikért számítok négyz.-méterenkint 1 fillért, de egy küldeménynél legalább 50 fillért.

Czélszerűség: A fonat elegendő sűrű lévén, még apró baromfi áthatolását is meggátolja; felső és alsó szélei pedig tüskések, tehát az átjárást megnehezíti. A fonat csavart szálai — mint vékony sodronykerítések — a kerítés hosszirányában futnak, miáltal nagy az ellenálló képessége; a keresztirányú pedig hullámosak, a szálak összecsiszása ki van zárva.

Könnyű kezelés: Kézrel meghúzva, egyszerűen a fűdúcokhoz szegezendő horganyozott kettős szegekkel, a fonat sima és feszes marad. Nagy előnye a fonat feszesége, a mi lehetővé teszi azt, hogy a fonat bármikor ismét leszedhető és más helyen ismét fölérősíthető. A fonat összekuszálódása ki van zárva. Feszítő sodronyok, csavarok stb. alkalmazása fölösleges. A fonat fölött egy-két sor tüskés sodronyt alkalmazva, a kerítés tettség szerint megmagasítható. — A tüskés sodrony méterenkint ára 6 fillér. Számos ellamerő levél áll rendelkezésre.

Továbbá gyárt és szállít: közönséges gép- és kézi sodronyfonatokat mindenféle czélokra; csinos és erős kivételű kapukat és ajtókat, valamint nyaraló-, park- és erkélyrácsokat vaskeretes sodronyfonat és kovacsolt vasból. Föld- és kavicsrostákat, magtár-ablakrostályokat, ökr-szálkaszarakat, szikrafogókat, szőlőbogyózó rostákat, borszűrőket, cséplőgépekbe való gabonaszélesztő-hengereket stb.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

Megjelent! Megjelent!

Az egész continensen nagy szenzációt keltett felolvasás szövege, amelyet **Hairie Ben-Aiad** hercegnő Budapesten az Uránia színházban tartott: „**A török nő élete a társaságban és a háremben**“ címen.

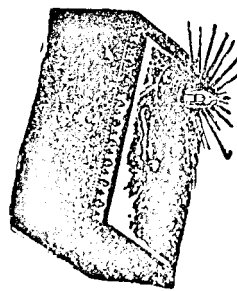
A szép hercegnő saját tapasztalataiból, oly képét adja ezen, európai szem előtt tilos dolognak, hogy úgy a felolvasása, melyet Bécsben a censura éle miatt egyes részében törölt, mint a könyv is, a melyet teljesen, a törlések nélkül adtam ki, bizonyára a kellő számú olvasóra fog találni.

A könyv ugyancsak német nyelven is kapható. Ára mindegyiknek 1.20—1.30 kor. ellenében franco expedíalom.

Szilágyi Béla

könyvkereskedésében BUDAPEST, VI., Károly-körút 26.

1251

Figyelem!

Árjegyzékek ingyen! Alapítva 1888.

Villamos kézi- és zseblámpák fényszórával

turisták, vadászok, katonatisztek, föld-birtokosok, gyógyszerészek, droguisták, bányák, lolkészek, vidéki orvosok, utazók és skikörorsolyázók részére, akkumulátorokkal és száraz batteriákkal két-tíz órai égőképességgel.

Telefonok, távirókészülékek. Izzólámpák, indukciós apparátusok, világító elemek.

Neumann József Vilmos

elektrotechnikus

1290

WIEN, IX./4. Sechsschimmelgasse 14. sz. Félomlot 12.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 EVRE 12 KOR., 1/2 EVRE 6 KOR.,
1/4 EVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Miként védekezhetik a gazda a szárazság kárai ellen. <i>Varga Kálmán.</i>	285
Burgonya betegségek. (I. közl.) <i>Barna Balás.</i>	286
A fejes káposzta miveleti munkája a palánta kiültetéstől a szedésig. <i>L'Huillier István.</i>	587
Fontosabb tudnivalók a szeszfőzésről. I. <i>Györy Elemér.</i>	588
Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XXXI.	289
Irodalmi szemle.	290
Vegyes közlemények:	
A borjúpustítás megakadályozása.	290
Hirdetések.	

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN,

VII., Rottenbiller-utca 33. szám,

VI. ker., Andrassy-út 23. szám.

Ajánl

muhammagot, pohánkát, paprika-

kölest, mustármagot, tengeri fé-

lékből: alcsuthit, székelyt, Pig-

nolettot, Cinquantinot és egyéb gaz-

dasági magvakat, továbbá impregnált

takarmányrépamagot, mint: ober-

dorfit, mamuthot, eckendorfit,

olajbogyóalakut, valamint raffia-

hánccsot.

1002

Miként védekezhetik a gazda a szárazság kártevése ellen.

Ilyen száraz tavasz, a kolozsvári gazdasági tanintézeti meteorologiai állomás feljegyzései szerint, csak 1886-ban volt. Akkor is megvoltak a káros következményei, sajnos, az idén sem fogjuk elkerülni csapásait.

Az őszi búzák úgy a hogy, még elég jól kibírták a szárazságot. A rozs azonban elkényeszeredve hanyta ki kalászait, már virágzik és a szára alig félméter magas. A tavasziak általában mondhatjuk siralmasan visszamaradtak fejlődésükben. A zab és árpa rosszul kelt és nem jól bokrosodott, belőlük nagyon kedvező időnek sikerülhet csak normalis aratást teremteni. Tengeri és burgonya úgy feküdtek a földben, mintha hamuba tettük volna őket és ha a nagy áldást-hozó eső, amelynek csapadékmennyisége Hunyadvármegyében 52 millimétert, Csikvármegyében 30 millimétert, Udvarhelyvármegyében 25 millimétert, Kolozsvárt, Marosvásárhelyen és Vajda-Hunyadon 18 millimétert, Nagyszében és Botfalun megfigyelő állomásain 10 millimétert tett ki, f. hó 24-én be nem következik, úgy burgonya és tengeri termésre nem sokat számíthatunk volna. Éppen így vagyunk a répával és a többi tavaszi veteményekkel, hozzáadva még azt is, hogy legelőink silányak és rétjeink csak fél kaszálást ígérnek.

Úgy gondolom, hogy miután a gazdának az idén a szárazság káros következményeit volt alkalma és lesz alkalma siralmasan tapasztalhatni, talán legfogékonyabb lesz a jó tanácsra és ezért összefoglalom mindazon tényezőket, a miket a gyakorlat és elmélet jónak és alkalmazásukat sikeresnek tapasztalt.

Előre bocsájtom azonban, hogy az elmondandó tanácsok és védekezési módok alkalmazása sohasem pótolhatja a jó májusi esőt, de határozottan állítom számos és az idén is meggazdagodott tapasztalataim alapján, hogy kultúrnövényeink jóval tovább bírják a szárazságot, fejlődésükben sokkal később akadnak meg, ha az alább közölt védekezési módokat alkalmazzuk.

A talaj vízfoghatósága az különösen, amire a gazda befolyást gyakorolhat. A talaj vízfoghatósága alatt a talajnak azt a tulajdonságát értjük, amidőn a víz egy részét nem bocsátja magán keresztül, hanem visszatartja. Ha a talaj hajcsövekben gazdag, úgy sok vizet képes magában visszatartani. A vízfoghatóság legjobban előáll akkor, ha a talajban szemcsék se tulságos tömötten, se nagyon lazán nincsenek. Ezt a legkedvezőbb állapotát a talajnak a szántással lehet előidézni.

Minél mélyebben szántunk, annál vastagabb talajrétegben állítottuk elő a legjobb vízfoghatóságot, tehát annál nagyobb mennyiségű

vizet képes a talaj magába fogadni és természetes, hogy annál később fog az kiszáradni. A szárazság ellen tehát a leghathatósabb eszköz a talajnak *mély művelése.*

A mély művelés mellett azonban az legyen a gazda főtörekvése, hogy ne csupán arra tekiutsen, hogy a talaj minél több vizet tudjon befogadni, hanem főként arra is, hogy az őszi és téli nedvességet mind inkább megőrizhessük arra az időszakra, a midőn a szárazság szokott beköszönteni.

Ezt is el lehet érni és pedig helyes és okszerű talajműveléssel, különösen az *őszi mély szántással.* Csodálkozással kell constatálnunk, hogy az őszi szántás nálunk még mindig csak sorványosan alkalmaztatik. Ennek a nagy mulasztásnak szembeszökő hátrányait az idén bőségesen lehet tapasztalunk. Tessék megnézni azokat a tengeriket, amelyek ősszel szántott földbe lettek vetve, ezek a nagy szárazság dacára is kikeltek. Én a kolozsvári gazdasági tanintézet kísérleti telkén már egyezem a tengerimet, holott a szomszéd gazdák most lesik a tengeri kikelését. Éppen így vagyunk a répával is és a többi tavasziakkal.

Hogy az őszi szántás miért tesz oly kedvező hatást, könnyű megérteni.

Az aratás után, különösen a gabonatarló nagyon tömődött és ha még állatainkkal legeltetjük, még jobban összetömődik, úgy, hogy vízfoghatósága nagyon csekély lesz. Az ilyen tömődött talajba az őszi eső és a hólé igen nehezen hatolhat be, mert jórésze a talaj felületén elfolyik, ahelyett, hogy a talajba szivárogna és a tavaszra elrezerváltatnék. Ezek után mindenki előtt világos tehát, hogy az őszi szántás a leghathatósabb védelem a szárazság ellen.

De amilyen nagy hiba az őszi szántás elmaradása, oly káros lehet a talajok szántása tavasszal. Tavasszi szántással a téli nedvességet apasztjuk és pedig a következő okból. Tavasszal akkor szántunk, ha a talaj felülete megszikkadt; a szántással a már megszáradt, megszikkadt földfelületet leforgatjuk és a több nedvességet tartalmazó talajréteget pedig a felszínre hozzuk, amiáltal ennek vizét megapasztjuk.

Kérdés tehát az, hogy mi tevék legyünk tavasszal, ha a tavasszi szántás szarít?

Tavasszal dolgoztassunk grubberrel, extirpátorral és boronával, az ekét hagyjuk a gép-szín alatt. Kivételt csak akkor tegyünk, ha a hólé nagyon összezsapolta a talajt, vagy ha a nyár elején elvetésre kerülő növények alá óhajtjuk a talajt megmunkálni.

Annak bizonyítására, hogy a tavasszi szántás helyett többet ér a grubber vagy extirpátor, közlöm az alábbi kísérletemet.

Árkus-pusztán 1904-ben az árpa termése egy kat. holdankint:

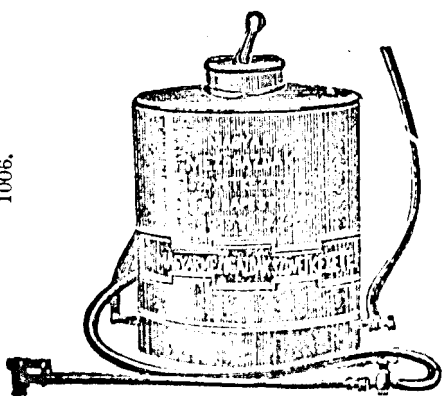
Rézgálic, sublimált kénpor, dr. Aschenbrandt-féle bordói- és rézkénpor, raffiahánccs, juttafonál, metszőollók, ojtókések és ojtógummi-szalagok beszerzése végett forduljunk a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉHEZ

BUDAPEST, V. ALKOTMÁNY-UTCA 31. SZÁM / / / / / / / /

hol a szövetség cégével és védjegyével ellátott legjobb szerkezetű, hazai gyártmányú permetező is beszerezhető.

Ára cégdugattyú tárcsatokkal 34 kor., B. jegyű öntött vasdugattyú tárcsatokkal 28 kor.

	összes termés	magtermés
szántott	19 $\frac{1}{4}$ kereszt.	1012 klgrm.
grubberelt	20 $\frac{1}{6}$ „	1338 „
boronált	20— „	1123 „

A fentiekből láthatjuk, hogy a talaj vízfogatóságának növelésével fokozhatjuk a talaj vízkészletét. Lássuk most már, hogy a talaj *vízszívó-képességének* szabályozásával miként lassítjuk a víz elpárolgását?

Mit értünk vízszívó képesség alatt? Vízszívó képesség alatt a talaj azon tulajdonságát értjük, amellyel az alsóbb rétegek vizét képes a felsőbbekbe vezetni, vagyis a talaj mélyéből vizet felszívni. E talajtulajdonság ismét a talaj haicsövességen alapszik, tehát a tömött talaj jobban vezeti fel a vizet, mint a laza, a felporhanyított talaj. A szerint tehát, hogy a talaj felsőrétegében a capillaritást elősegítjük, zagy megszüntetjük, előidézük vagy hátráltatjuk a talaj kiszáradását.

Ha a gazda hengerez, úgy szárítja talaját, mert a capillaritást helyreállítja, boronával, kapával pedig öntöz a gazda, mert a talaj capillaritást megrontja.

Az a gazda, aki az idén a tavaszi veteményeit, kivált a gabonaféléket a szárazság ideje alatt megboronálta, helyesen cselekedett és tudom nem bánta meg, mert a gabonaféléit a szárazsággal szemben ellenállóbbá tette.

Kísérleti teremem különféle murkot vettem a tavasszal, a kikelés után teljesen megállott, sehogyse bírtam kivárni a növekedésüket. Elhatároztam, hogy a kapálással csalom ki jobban a földből, ami sikerült is anélkül, hogy egy csepp eső is esett volna.

Nem mondom azt, hogy a fentiek következtében sohase hengerezzünk tavasszal, mert pl. felfagyott ősziéket és a rögs földet szétaprózás szempontjából nagyon is tanácsos lesz hengereznünk, de a mint a vetések kellőleg megerősödtek, a borona se maradjon el.

Talaj kiszáradására nagy befolyást gyakorol még a talaj felületének a nagysága.

Töltögetéssel szárít a gazda, tehát szárazság idején lehetőleg mellőzzük ezt. Továbbá ismeretes dolog az is, hogy egy és ugyanazon növény aszerint szárítja nagyobb vagy kisebb mértékben a talajt, amint sűrűbben vagy ritkábban vetett. De határoz és pedig igen sokat az is, hogy a talaj fűvel van-e bevetve vagy pedig trágyával van beborítva és végül, hogy ugar-e?

Pontos meghatározások után közölhetem, hogy a fűvel benőtt terület a legszárazabb, a trágyával betertett pedig a legnyirkosabb.

Megjegyezhetem még, hogy az elővetemények helyes megválasztása is védelmet nyújt a szárazság ellen, mert minél jobb az elővetemény, annál jobb szántások esnek; minél jobbak a szántások, annál jobb lesz az elvetendő növény fejlődése. A tapasztalat még azt is tanácsolja, hogy szárazságra hajló talajon korán érő féléseket kell vetni, mert ezek kevesebb vízzel is beérik.

Láthatja a tisztelt olvasó a fentiekből, hogy a gazdának igen is módjában van a talaj nedvességét megőrizni, azt növelni, a helyesen alkalmazott talajmiveléssel és ha a rendkívüli nagy szárazságok csapásait teljesen elhárítani nem is tudjuk, de védekezni ellene igenis lehet

Varga Kálmán.

Burgonya betegségek.

I. közlemény.

Ma már a termelés egyik alapfeltétele, a termelt növényen elősködő, a termelés eredményét rendkívüli mértékben veszélyeztető, betegségek és ellenségek elleni védekezés. Csaknem minden kultur növényünknek van egy vagy más baja, ellensége, amelyek — igen gyakran — egy egész év fáradságos munkájának jól megérdemelt gyümölcsét akkor teszik tönkre, mikor legkevésbé számítottunk arra. A gazda szép reményekkel nézi buján fejlődött veteményeit, számít; számítása szerint biztos alapokon nyugszik, jóllehet, akkor már ott van a láthatatlan ellenség, hogy megbosszuljon egy, a gyakorlati gazda előtt kicsinyesnek látszó dolgot, amelyet talán a vetésnél elmulasztott. Számítalan példával lehetne ezt igazolni s akiknek részük volt benne, keserűen ismernék el igazságát.

Sajnos, velünk született, belénk gyökeresedett vonás az, hogy mindig csak a saját kárunkon tanulunk. Mig mást ér a csapás, szentül megvagyunk győződve, hogy minket el fog kerülni, várunk nyugodtan, míg reánk kerül a sor. Hanem aztán ha a veszedelem beütött, van is kapkodás „fűhöz fához” s kellene a segítség, de rögtön. A legtöbb esetben már ilyenkor késő s csak nagy munkával, sok kiadással hozhatjuk helyre azt, amit előbb könnyűszerrel megtehattünk volna.

Kultur növényeink betegségei elleni védekezés ma még jóformán a gyermekkorát éli s még azt sem tesszük meg, ahol bizonyos az eredmény s még kevésbé kísérjük meg ott, ahol csak valószínű. A folyton haladó tudomány minden rendelkezésére álló eszközt megmozgat, keresve, kutatva az okokat, hogy alkalmas módon megszüntesse az okozatot. Ahol megdönthetetlen eredményeket mutat fel, még évekig kell küzdeni, míg azt a gyakorlat emberei elfogadják s kellő módon a hasznukra fordítják.

Azok akik e téren működnek, tudják azt milyen nehéz megnyerni a mi gazdáinkat valami új dolognak, legyen annak az eredménye bármilyen kecsegtető is.

Mint mindenütt, úgy itt is van örvendes kivétel, akik fáradságot, anyagi áldozatot nem kímélve, készségesen állanak szolgálatjára a kutatóknak, tőlük telhető módon elősegítve munkájukat.

Évek óta működve e téren, nagyon sok, különféle gondolkodású emberrel volt dolgom s a magam részéről, — nyugodt lelkiismerettel mondhatom el — kevés kivétellel hozzá tudtam férközni ahhoz a ponthoz, a melynek érintésével meg lehetett dönteni ezt az általános mondást *„azelőtt is termeltünk, csak úgy mint most, mégis hire hamva sem volt ennek a sokféle betegségnek, csak mióta tudós a gazda is.”* Természetesen mert abban a sokszor emlegetett *„rég jó világ”*-ban fel sem tűnt, ha valami nem sikerült, helyrehozta a másik év, szükségét azért nem látott a gazda.

Igen, de akkor *„az új a régít a magtarba érte”* s most sajnos, — nagyon sok gazdánál — nemhogy az előző évi volna meg, de még a jövő évi is el van adva s hogy egészen rendbe legyen a dolog, az ára régen elköltsve. Ez igen lényeges különbség s rendkívül nagyot változtat a helyzeten.

A megélhetés napról-napra nehezebb, igényeink óriási mértékben növekednek s így az

igények kielégítésére szolgáló tényezőket is gyarapítanunk kell s nem szabad belenyugodni küzdelem nélkül mindenbe, mi bennünket fenyeget.

A modern gazdának ma mindennel fel kell venni a harcot s küzdve a tudás fegyverével diadalra juttatni ügyét. A *„nem bánom”*-ság rettenetes következményeket vonhat maga után s feltétlenül a romlás első lépcső-foka.

Kulturnövényeink között alig van még egy, amelyik az emberiség életében olyan rendkívül fontos szerepet játszana, mint a burgonya. Ez az Isten áldotta növény, le nem kerül az egész év folyamán sem a szegény, sem a gazdag asztaláról s az emberek egy jó részének csaknem kizárólagos tápláléka.

A folytonos termelés természetszerűleg kedvező hatással volt a rajta elősködő különféle paraziták elszaporodására is s ma már igen sok burgonya betegséget ismerünk, amelyek közül néhánynak igen jelentős szerepe van.

Ez alkalommal a két legveszedelmesebb betegségről óhajtok megemlékezni, amelyek igen nagy kárt okozhatnak s mivel előidéző okaikat ismerjük, tudnunk is védekezni, ha nem is tökéletes eredménnyel, de a kárt minimumra szállíthatjuk le.

A gyakorlati életben minden burgonya betegséget, amelynek eredménye a gumók elrothadása, a *„burgonyavész”* gyűjtőnév alá fogják. A legtöbb gazda a rothadás okául mindig a *„Phytophthora infestans de Bary”* nevű fonál gombát tekinti.

A rothadás oka igen különféle lehet s nemcsak fonálgombák, de bakteriumok, sőt egyik-másik esetben állati szervezetek is előidézhetik. Így van *Rhizoctonia rothadás* (*Rhizoctonia solani* Kühn), *Phellomyces rothadás* (*Phellomyces sclerotiophorus* Frank), *Fusarium rothadás* (*Fusarium solani*), *Bakteriumos rothadás* (*Bacillus solani* Erw. J. Smith), *Férges vagy nematodás rothadás* (*Tylenchus* ?) és végül *Phytophthoras rothadás* (*Phytophthora infestans de Bary*).

Az elsorolt rothadási okok közül a legfontosabb szerep jut a *Phytophthoras* és bakteriumos rothadásnak, mivel a többiek aránylag csekély kárt okoznak. E kettővel fogok bővebben foglalkozni, különösen kiemelve az újabb s gyakorlatban keresztülvihető védekezési módokat.

A *phytophthoras rothadás* oka, amit már említettem a *„Phytophthora infestans de Bary”* nevű penészgomba.

Május végén, de még inkább június elején — különösen ha kedvező esős, meleg idő járt — a burgonyalevél szélein elszórtan, szabálytalan alakú, előbb sárgás zöld, majd lassanként mindinkább megbarnuló foltokat találunk. Ezek rohamosan szaporodnak, áttérjednek a levélnyélre, majd a szárrészekre is úgy, hogy aránylag rövid idő alatt az összes zöld részük meg vannak támadva. A levelek elszáradnak, összezsugorodva a pusztulásnak indult száron maradnak. A foltok szélén piszkos szürke gyűrű van, mely lassanként mint finom por úgy borítja be az egész levéllapot. Ez a gomba szaporodó része az u. n. *conidia* citrom alakú testecske, melyet a szél és rovarok igen könnyen lesodornak a beteg részekről s áthurcolják a még egészségesekre, ahol azok könnyen fejlődésnek indulnak s előidézik a betegséget. A rendkívüli nagy szám, a

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király- tér, 7. sz. saját házában.

Betétkeket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Áruraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

(1007.)

melyben e conidiák vannak, magyarázza a betegség igen gyors terjedését.

Természetesen ha a lomb tönkre ment, a gumó termés is veszélyeztetve van. A burgonyánál főképpen a keményítő tartalmat fizetik meg s így mentül magasabb a keményítő tartalom, annál értékesebb a burgonya. Általánosan ismert dolog az, hogy a keményítő a levelekben képződik s onnan vándorol a gumókba. Ha már most a levelek valami ok miatt tönkre mentek, akkor a gumó keményítő szegény és éretlen fog lenni. Így feltétlenül szükséges, hogy a lombot megvédjük.

A phythophthora a gumókban telet át s úgy kerül tavasszal a talajba, ahol fejlődésnek indul s a képződött conidiákat a földben élő férgek és rovarok hozzák a felszínre, ahonnan már könnyen eljuthat a zöldrészekre. Ezt a fertőzési elméletet Hecke állította fel s mivel az ez irányú kísérletek még ez ideig befejezve nincsenek, addig el kell fogadnunk.

Feltétlenül bizonyos az, hogy a fertőzés, illetve az áttelelés a gumók útján történik. Ez a dolog egyben rámutat a gyakorlatban keresztülvihető védekezési mód egyik alapfeltevére, arra t. i. hogy *vetésre csak teljesen egészséges és ép gumókat használjunk.*

Tavasszal, a mikor a vermeteket felbontjuk, gondosan meg kell válogatni a burgonya gumókat s amelyiken barna vagy fekete foltok vannak, azokat mint betegeket, nem szabad vetésre használni. De okvetlenül szükséges kiválogatni az olyan gumókat is, a melyeknek a külső burka ráncos s az egész gumó szivacsos tapintatú. Ezek is betegek, csakhogy a betegség már előrehaladottabb stádiumában van, mint azoknál, a melyeken csak egyes foltok vannak. Ha így gondosan válogattunk, már fél munkát végeztünk a védekezés érdekében. Egyáltalán nem szabad azt hinni, hogy már így nem lesz phythophthora, mert a leggondosabb válogatás mellett is marad még igen sok beteg gumó, a melyeken nem volt eléggé feltűnő a betegség s így a válogató figyelmét kikerülte.

Amint már említettem, a lomb megvédése is rendkívül fontos dolog s annál nagyobb fog lenni a keményítő tartalom, mentől dúsabb és egészségesebb a lomb. A phythophthora fejlődése és életmódja csaknem teljesen ugyanaz, mint a szőlő peronospora betegségét előidéző „Peronospora viticola B. et de Ton“ nevű gombáé. A rézgalic-oldattal való permetezések tehát itt is eredménynyel járnak.

A gomba szaporodó teste (conidia) a levél, illetve a zöldrészekre kerülve kellő meleg és nedvesség (nagyobb harmat vagy eső) mellett fejlődésnek indul, azaz belsejében a protoplasma több részre oszlik s ezek a részek a conidiából kijutva, a kis vízcsöppben apró nyúlványokkal az u. n. „cilia“-kkal mozognak. Ezek a rendkívül érzékeny szervezetek a rézgalic aránylag igen hig oldatában már elvesztik életképességüket, azaz tönkre mennek.

Erre alapítjuk a védekezést.

A permetezések alkalmával a lombra került oldatból (1—2%) eső és harmat minden alkalommal old ki annyit, amennyi untig elég a fenti szaporodó testecskék tönkre tételéhez. Így a lomb nem fog a betegség áldozatául esni s végezheti rendes funkcióját.

Ez irányban végzett kísérleteim több évén keresztül a legszebb eredményeket adták. Rendesen háromszor permetezünk. És pedig az első kapálás után, a virágzás előtt és a virágzás után. Elég azonban kétszeri permetezés is, különösen ha nagyobb területet kell megvédenünk s akkor az első kapálás után és a virágzás előtt kell permetezni.

A permetező oldatot úgy készítjük el,

mint a szőlőpermetezésnél szoktuk s az első permetezéshez 1% s a többiekhez 2% rézgalic oldatot használunk. A burgonya permetezésénél nem kell úgy vigyáznunk mint a szőlőnél s nem baj, ha az oldat a leveleken összefut is.

A permetezések jó hatása a gumó termésben fog meglátszani. A megvédett lomb a tenyészidő végéig normálisan működik s így a gumó érése tökéletesebb s a keményítő tartalom nagyobb lesz, amint arról a II. közleményben leírandó kísérletek is tanuskodni fognak.

Barna Balázs.

A fejes káposzta miveleti munkája a palánta kiültetésétől a szedésig.*

A palánták kiültetése lehetőleg eső után, csepergős, borongós időben történjen. Ültetés előtt a táblát sorokra osztjuk és meghatározzuk a növénytávolságot. Ezt rendszeren a káposzta fajtája és a talaj minősége, meg a helyi tapasztalatok szerint kell megállapítanunk. A fejes káposzták között vannak kisebbre és vannak nagyobbra növe fajták, például a schweinfurteri, csurgói, a braunschweigi óriásira nő, a balinkai és berlini piaci káposzta pedig kicsi fejú. Továbbá vannak vidékek és talajok, ahol a káposzta kétszer olyan nagyra nő, mint másutt. Innen van tehát, hogy némely helyen 60—80—100 cm., míg más helyen ugyanazon fajtákat 40—45—50 cm. sor és egymástól távolságra ültetik.

A sorokat zsinórral, vagy pedig sorhúzóval jelöljük, úgyszintén a növényi távolságot is. Az ültetést már most ismét különböző módon végezhetjük. A legegyszerűbb és leggyorsabb munka az ültető fával való ültetés, nagy hátránya azonban, hogy a gyökereket a lyukban nagyon összeszorítja s kivált a kötöttebb talajon a palánta szárát sérti meg. Jobb a kézzel való ültetés, de ez meg csak a homok vagy igen laza talajon eszközölhető. A legcélszerűbb és legajánlatosabb lesz tehát az ásó után vagy fészekbe való ültetés a következő módon. Az ültetést két munkás párba állva végezze úgy, hogy az egyik egy jó hegyes hosszú élű kapával vagy ásóval előljár, és a káposztátó helyét jó mélyen megkapálja vagy megássa, megfészkel, nyomon követi a másikat, aki a palánta gyökereit jól szétterpesztve, kézzel elülteti és megtányérozza, végül pedig beöntözi, beiszapolja.

Aki így ültet, annak a pótlóültetésekkel nem sok baja lesz, ellenben a felületes ültetés után a pótlásnak nincs vége-hossza. De nemcsak az lesz a fészekültetés előnye, hogy a palánták az egész táblán egyszerűen megfogannak, hanem szembetűnő lesz az a buja és egyöntetű fejlődés, amelyet az ily módon elültetett palántákon tapasztalni fogunk, nem is szólva arról, hogy a káposztafejek végeredményben sokkal szebbek lesznek.

A beiszapolást, még ha esőben ültetnek, sem szabad elhagyni. Ha a jól végzett ültetés után a palántákat egyenkint megöntözzük, jól odatapasztjuk, biztosak lehetünk a megereedésről.

Ezek után legfőbb gondunk az legyen, hogy az első kapálást idejében megtegyük. Ugyanis mihelyt a talaj megszikkad és cseperedésre hajló, azonnal kapálgassuk meg, nehogy nagyon kiszáradjon s a bolhák ismét meglepjék káposztáinkat. Itt ezután már a bolhák ellen is csak a kapálás segít.

További kezelése a káposztának kapálásból

*L'Huillier Istvánnak a „Káposztafélék termelése“ címen írt s az E. G. E. könyvkiadó vállalatának legutolsó kiadásában most megjelent jeles gyakorlati munkájából szemelvény.

és esetleg gyomlálásból áll. Kapálni rendes körülmények között csak kétszer szoktuk a káposztát. De előfordul, hogy a gyomok, vagy a nagy szárazság miatt többször is kapálunk.

Az első kapálás alkalmával az ültetésnél hagyott tányérok betöltendőek s a második kapálásnál már némileg fel is töltögetjük a káposztát, nehogy későbbben, ha a fejek súlyosodnak, megdüljenek. Végül pedig, ha a szükség úgy hozza magával, gyomlálni is kell s ekkor egyben eltávolítjuk a megsárgult alsóbb leveleket is, ügyelve arra, hogy az ép levelek meg ne rongálódjanak.

Öntözni a beültetés alkalmával való beiszapoláson kívül nem igen kell a káposztát, ha helyét jól megválasztottuk. De vannak olyan helyek is, ahol a káposztás kertek öntözésre vannak berendezve, ott ha szükséges, öntöznek is. Ezt leginkább a homok talajon a konyhakertészek, bolgárok és azok a folyóvízmenti termesztők teszik, kik a vizet könnyen reá vezethetik földjeikre.

A különféle öntözési berendezésekről majd egy következő más füzetben fogok bővebben szólni. A kapálás, gyomlálás és öntözésen kívül még egyéb teendők is mutatkoznak a káposzta termesztés körül, Alighogy a bolhákat elriasztottuk, megjelennek a levéltetvek, ha az időjárás kövér s még hozzá ha a hely szorult, fülledt levegőjű.

A káposzta levéltetvek hamvas, zöldek apró rovarok, melyek ezreivel ülnek a levelek alsó felén s a káposztát, amíg róla el nem pusztulnak, élvezhetlenné teszik. Ezek ellen az inkább utálatos, mint kártékony rovarok ellen védekezni alig lehet, mert permetezéssel nem férhetünk hozzájuk. Lehet ugyan permetezni Thanaton, Quassia és Eutomocinallal, hatása azonban még e legjobb rovarirtó szereknek is vajmi kevés lesz, mert a levélről azonnal lepereg. Legnagyobb ellensége e tetveknek a hűvös, esős idő, ami aztán el is viszi őket, hogy helyet adjanak egy még utálatosabb s egyben veszedelmes rovarnak: a káposzta-hernyónak.

A káposzta hernyó némely években oly mennyiségben jelenik meg, hogy az ellenük való védelemre még csak gondolni sem igen lehet. A káposzta hernyó lepkéje petéit a káposzta levelére tojja, s így a hernyó is napról napra kell és szaporodik. Éppen e miatt nehéz, sőt majdnem lehetetlen az irtása, mert ha szedjük is a hernyót, másnap, vagy pár nap múlva ismét újabbak jönnek, kelnek helyébe. De meg nem is lehet munkát kapni a szedetésekre, mert még a kevésbé finnyás munkás is megundorodik e felette büdös és utálatos hernyóktól. Még legajánlatosabbnak és célravezetőbbnek tartom a peték irtását; s ott, ahol aprókezű, olcsó gyermekmunkás kapható, sikerrel keresztül is vihető, habár szintén bajjal, mert a petéket is napnap után újból és ismét szedni kell. Permetezésre, vagy valamelyes mérges vegyi szerrel való porzásra ez idő tájban már gondolni sem lehet, mert a mérges anyag a boruló káposzta fejbe hatolva megrontaná és élvezhetlenné tenné azt.

Ennek dacára szoktuk porozni is, kora reggel — amíg a káposzta harmatos — hamúval, dohányporral, de mindedig vajmi kevés eredmény volt ezek után is észlelhető. Eddig tapasztalatom szerint még a legjobbnak vélem a mézporral való behintést, mert a levélre jobban tapad, hatása tovább tart és a káposztafejeket sem rontja meg.

Feljegyzésre érdemes némely káposzta-termesztőnek azaz állítása, hogy a kenderrel körülkerített káposztásokat kerüli a káposzta-özündék lepke. Innen van, hogy a Fehérvár

Teljes
MENYASSZONYI KELENGYE
minden ár és kivitelben
kapható.

Sárga Kristóf
fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára
Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 3.

Minden fajtájú Szőnyeg, Linoleum,
Cocos és amerikai önműködő ablak-
roletták

!!! Sajt-vászon kapható !!!
1 méter 70 fillér !!!

vidéki, csurgói, balinkai s velük egyvölgyön fekvő többi községek, káposztás földjeiket felváltva kenderrel vetik be, sőt a káposzta közé ritkán szintén kenderet vetnek. És igaz, hogy ott, azon a vidéken jóval ritkábban fordul elő a káposzta hernyó oly tömegesen mint másutt, mégis azt merném állítani, hogy az sem csupán a kendernek tulajdonítható, hanem annak is, hogy összes fő- és mellékútjaik mézskövel lévén felhordva, annak porát a szél messze elhordja, az ott elterülő káposztákat behint; ezáltal válnak azok minden állati és növényi ellenségeik iránt kevésbé fogékonyá. Állításom mellett bizonyít az is, hogy a káposztamag termesztés is csak ott sikerül, azaz a mag csakis ott fejlődik ki és marad meg szépen és épen, ahol az az utca, vagy az út pora éri. Ezért ültetik a csurgói, meg a balinkai káposztamag termesztők magvas káposztáikat is közvetlen az utca porába, mert ha a por nem éri, nyomban ellepi a magszárakat a penész, vagy a lisztharmat gomba betegség, akkor pedig már szó sem lehet magról, különösen jól fejlett, szép magról. Ezért ajánlom a káposztásoknak időről-időre mézsporrall való beszórását, behintését.

A káposzta meghasadása is kárunkra lehet, ha azt idejekorán meg nem akadályozzuk. Ez rendszeren hosszantartó meleg és kövér, csapadékdús őszi időjárás mellett szokott előfordulni, mikor éppen az enyhe idő miatt a káposzta még nem szedhető, de már teljesen kivan fejlődve és az időjárás még tovább fejlődésre készíti. Ekkor a már teljesen beborult fejek elterpednek, s ezáltal értékükből igen sokat veszítenek, sőt ha azonnal el nem adhatjuk teljesen értéktelenné is válnak. Ezért, ha a káposzta idejére nem szedhető s itt-amott hasadozó fejek mutatkoznak, nyomban végig kell járni a sorokat, s a káposztafejeket egyenként kézbe véve jobbra-balra jól megdöntögetjük, miáltal a tápszívó gyökereknek nagyrésze elszakadozik s ezzel a káposzta tovább fejlődésében így meg lesz gátolva és a felrepedés megelőzhető.

A késői, vagy téli fejes káposztának szedési ideje rendszeren október hó közepe táján kezdődik s elhúzódik néha november derekáig is. Mint már fentebb említettem a szedés idejét az időjárás szabja meg. Amíg a hűvös, deres éjjelek be nem állnak, a téli káposzta nem szedhető, mert amíg az idő enyhe, a kereslet igen gyenge, mivel a télire való káposzta elrakást, beszárazást, savanyítást mindenki minél későbbre szereti hagyni, mert a korán, melegbe elrakott káposzta könnyen megromlik.

A káposzta szedése vagy vágása úgy történik, hogy hosszú éles késsel vagy kiegyenesített sarlóval a fejet a torzsáról levájják és ott helyben prizma rakásokba rakják. Sokan a szántóról egyenesen a piacra viszik a káposztát; mások előbb haza hordják s alkalmas helyiségbe, színbe, pajtába, sőt a padlásra is rakják s csak 8-10 napi állás, utóérés után tisztogatják, osztályozzák s adják el. Ezek rendszeren jobb árakat is kapnak.

Fontosabb tudnivalók a szeszfőzésről.

I.

A magyar szőlőgazdák túlnyomó része megelégszik a terméshozammal s nem iparkodik értékesíteni a szőlőgazdaság mellékterményeit. Igaz ugyan, hogy a szőlőtermelésből legnagyobb haszon a borkészítés útján nyerhető, ámde éppenséggel nem megvendő az a bevétel sem, amely az eddig sokhelyütt értéktelenné tekintett szőlőtörköly és borseprűnek pálinkává való kifőzése által, mint tiszta

nyereség csatolható a szőlőgazda évi nyereség-kimutatásához. A szeszfőzés olyan dolog, amelytől csak eleinte fázik a magyar. Am ha valamely vidéken megbarátkoztak ezzel, ott egymásután, mondhatnók gombamódra szaporodnak a szeszfőzők. Ilyen helységek utcáin azután-lépten nyomom találkozunk a házak falára kifüggesztett táblácskával, amelyek (többnyire gyanus orthográfiával) hirdetik, hogy ott szeszfőzde van.

Jelen sorainknak nem az a célja, hogy szesztermelésre serkentsük a szőlőmivelő világot, hanem hogy röviden megismertessük ama tudnivalókat, amelyek a szeszfőzés körül legfontosabbak.

A szőlőmivészeknek leggyakrabban két olyan nyers anyag áll rendelkezésére, melyből szeszt termelhetnek, s ez a *szőlőtörköly* és a *borseprű*. Mind a kettőt nevezhetnők *cefrének*, melyből, minthogy azok szeszesez erjedésen esnek át, a bennük tartalmazott alkoholt arra alkalmas készülék segítségével kifőzhető.

Igen lényeges dolog azonban a cefre kezelése egészen azon időig, míg a benne tartalmazott szesz kifőzhető. A *szőlőtörköly* eltevése úgy történik, hogy rögtön szüret után, vagyis a kisajtolás után a törkölyt hordóba tapossuk s midőn a hordó színig telt, agyagpéppel lehetőleg légmentesen betapasztjuk a hordót. A letaposás azért fontos, mert a törköly körül ezáltal kiszorítjuk a fölösleges levegőt, ami a penészedést, továbbá a törköly ecetesedését idézné elő. Még a leggondosabban eltett törköly is kap több-kevesebb ecetszagot, mely azután részben a pálinkába is átmeleg. Hogy a szőlőtörköly a hordóban ki-erjedhessen, arra elégséges az a levegő, amely a dongák likacsain át jut a hordóba. Hogy a sok levegő mily káros hatással van a törkölyre, mutatja azon körülmény, hogy a törkölynek az akonához közel eső része rendszerint megpenészedik.

A *borseprű* kezelése éppen úgy történik, mint a boré; csakhogy természetesen itt a lefejtés nem szükséges.

Minthogy a cefrét szüret tájban nyerjük, a szeszfőzés ideje pedig rendszerint a téli hónapokban van, ez elég hosszú idő ahhoz, hogy a cefre gondatlan kezelés mellett megromolhasson. A cefre vagy ecetes, vagy vajsavas erjedésbe mehet át, s kifőzés előtt mindenkor meg kell győződnünk a cefre minőségéről, valamint célszerű meggyőződni a várható szesz mennyiségéről is. A vajsavas és ecetes erjedést elárulja a cefre maga, míg a szesz mennyiségét csakis próbafőzés által állapíthatjuk meg. A próbafőzés nem okvetlen szükséges, de célszerű, mert előre tájékoztat bennünket a termelés eredménye felől. Ilyen próbafőzéshez használhatjuk az ismeretek Salleron-féle készüléket, mely a bor szesztartalmának meghatározására szolgál.

A szeszfőzés nem egyéb, mint átpárolás, (destilláció). Minden szeszfőzőgépen megtaláljuk a két legfontosabb alkatrészt, t. i. a *kazánt*, melyben a kifőzendő cefrét forraljuk és a *hűtőt*, ahol az elszálló szesz (és egyéb) gőzök hidegvíz által cseppfolyóssá sűrítettnek. A két alkatrészt cső köti össze, melyen át a gőzök a kazánból a hűtőbe jutnak. Ugy a víz, mint minden egyéb folyadék, már alacsonyabb hőmérsék mellett is párolog. Minél magasabb a folyadék hőmérséke, annál nagyobb a párolgás, mely maximumát akkor éri el, ha a folyadékot forrási pontjáig hevítettük. A víz forráspontja 100°C, a borszeszé pedig 78.5°C A cefre egyéb alkotó részeinek forráspontja a következő:

Oenanthäther	129°C. (körül)
Amyl-alkohol	129 " "
Hangyasav	99 " "
Ecetsavas aethy äther	77 " "
Aldchyd	22 " "

Ebből is látható, hogy ha a cefre ecetes, a belőle nyert pálinka is ecetes lesz, mint-hogy az ecetsav forráspontja kisebb, mint az alkoholé (aethyl-alkoholé), gőzei tehát előbb jutnak át a hűtőbe s előbb csapódnak le.

Ha oly folyadékot párolunk, mely többféle forrásponttal bíró folyadékok keveréke, úgy nem kell azonban azt hinnünk, hogy minden egyes folyadék magtartja eredeti forráspontját. Ilyenkor egy bizonyos közös forrásponttal bír az egész folyadék, mely forráspontja azonban legnagyobb hatással a szesz és víz viszonyára bír. Minél szeszesebb a folyadék, annál inkább megközelíti a szesz forráspontját, míg ellenben sok víz-százalékkal bíró folyadék inkább a víz forráspontjához közeledik. 7% szeszszel bíró keverék (víz) forráspontja 94.5°C, normális légsúlymérő állás mellett.

Midőn a kazánban képződött gőzök átpárolgása megkezdődött, az első sorban kifolyó szesz lesz a legerősebb, s így folytonosan kevesedik szesztartalma, míg hőfoka emelkedni fog. A főzést akkor hagyjuk abba, midőn a kifolyó vutka szesztartalma 4%. Vutkának nevezzük azon szeszesez folyadékot, mely a cefre kifőzéséből származik, (aljszesz.) Közönségesen úgy szokták a pálinkafőzést eszközölni, hogy először kifőzik a vutkát, s miután ezt összegyűjtötték, megkezdik magának a vutkának a kifőzését, mely műveletet tisztázásnak, (*rectificationnak*) nevezik. Lehet úgy is főzni, hogy az első főzéstől nyert vutkát a következő töltésnél a cefrére öntik. Így készülnek a híres francia cognacok is, melyekről szólva megemlíthetjük, hogy ezek termelésénél a franciák semmiféle különleges gépet nem használnak, hanem a legegyszerűbb főzőüstön termelik híres borpárlataikat.

A tisztázás, (rectificatio) tehát szintén nem egyéb, mint destilláció, a mikor is cefre helyett a vutkát hevítjük az üstben, s a vutkából elszálló gőzöket sűrítjük le és fogjuk föl. A rectificálás azért szükséges, mert így magasabb szesztartalmu pálinkát nyerünk. A fogyasztásra szánt pálinkafélék szesztartalma 45-70% között ingadozik. Jobb minőségű pálinkától megkivánjuk az 55-60% szesztartalmat. Ennél erősebbre csak az oly cognacot főzzük, melyet igen sokáig szándékozunk eltartani, minthogy szesztartalmából a hosszasan állás folytán fokozatosan veszít. Es éppen a nemes aethyl alkohol az, mely a cognacból és pálinkafélékből leghamarabb elillan.

A szeszfogyasztó közönség legnagyobb rétegeiben azonban különös felfogás uralkodik. Például alkoholisták az olyan pálinkát nem kedvelik, amelyik nem reszeli a torkát. Éppen a legfinomabb cognac az, amely testességénél fogva simán csuszik le a garaton, nem reszelvén azt. S az ilyen elrontott nyeldekivel bíró szerencsétlen emberek előnyt adnak a silány bundapálinkának, melybe a kereskedői leleményesség paprikát tett, hogy a kívánt reszelés meglegyen. 20%-os pálinka, melyben paprika van, nagyobb kelendőségnek örvend a t. iszákos urak között, mint a 70%-os Martel cognac. A paprika szerepe tehát csakis ilyen megtévesztésen alapul, mert a pálinka színét és erősségét nem változtatja. Leülepedik a fenékre, csak maróhatását hagyja hátra a folyadékban. A szatúcsok a pálinkának aszaltszilvával adják meg szilvórium- vagy cognac-színét.

A rektifikáción kívül még igen fontos

Szőlők rigolozását gőzekével

A gőzeke jelenleg megtekinthető munkaközben Alsó-Gáld, Krakko, Czelná, Sárd szőlőhegyeiben.

70 80 cm. mélyen, jutányos árban olvállalja s a jövő évi munkára is előjegyzéseket már most elfogad

1297

Timár János
Maros-Szent-Királyt.

szerepe van a pálinkafőzésnél a deflegmációnak. A deflegmáció nem egyéb, mint lehűtés, még pedig lehűtése a gőzöknek, akkor, még mielőtt a hűtőbe vezető csőbe jutnának. Ezen lehűtés által a cefréből felszálló gőzök egy része ismét cseppfolyóssá válik és visszacsapódik a cefrébe. Vannak olyan gépek, amelyeknél a deflegmációt maga a gép végzi, emberi beavatkozás nélkül. E gépek ismertetése azonban más rubrikába tartozván, e helyen nem ismertetjük. A geflegmációnak igen fontos szerepe van a nyert szesz erősségére nézve. Mert minél tökéletesebb, minél erősebb a lehűtés, annál több szeszgőz csapódik vissza a cefrébe, s így a párlat is erősebb lesz.

Ezeket előre bocsátva, hozzáfoghatunk a tulajdonképpeni szeszfőzés keresztülvitelének tárgyalásához.

Manapság már igen sokféle szeszfőző üstöt, illetve gépet használunk. Jelen sorainkban mellőzzük a gőzfűtésre (nagy üzemre) berendezett készülékekkel való főzés ismertetését, s megmaradunk a fával fűtött kisebb kazánoknál.

A cefre kifőzésénél arra legyen gondunk, hogy aránylag rövid idő alatt minél gyakrabban kelljen a kazánt újra tölteni.

Ezt egyenletesen erős tüzelés által érjük el. Midőn a cefre forni kezd, s midőn a deflegmáló cső fokozatosan kezd melegedni, a tüzelést kissé mérsékeljük s csak akkor fokozzuk ismét, midőn az első szeszgőzök már a hűtőbe jutottak. A gőzök gyors lehűtése is nagy befolyással van a szesztermelésre, azért a lehűtésnek lehető tökéletesnek kell lennie. Téli időben, mikor hó vagy jég könnyen hozzáférhető, igen ajánlatos víz helyett havat vagy jeget tenni a hűtőbe. Így még vizmegtakarítást is érünk el, ami különösen ott fontos, ahol a hűtésre használt vizet vízvezetékéből nyerjük. Az ilyen víz, mint mindenki tudja, pénzbe kerül, míg a hó vagy jégért csak ki kell menni az udvarra és behozni.

Maga a töltés lehető gyorsan történjen. Egy-egy kazán tartalmának kifőzése a főzőüst nagyságától, a gép szerkezetétől, továbbá a cefre szesztartalmától függ. Közepes nagyságú üstnél a kifőzés tartama 2-6 óra. A töltésnél a szilárd cefrét (szőlőtörkölyt) jól le kell tömködni az üstbe, melyet azonban nem szabad szinig töltenünk, hanem ügyelnünk kell arra, hogy az üst ürtartalmának mintegy ötödrésze üresen maradjon. És e szabály különösen fontos a seprűfőzésnél, hol aránylag gyakran megtörténik az, hogy túltöltött kazánból, erősebb lehűtés mellett a cefre átszalad a hűtőbe, ami sok időrabló tisztogató munkát von maga után s a főzést, a szesztermelést igen hátráltatja.

A cefre átszaladása igen veszedelmes dolog, de ennél talán még kellemetlenebb a cefre kozmásodása vagy odasülése, mely különösen direkt tüzelésű kazánoknál fordul elő. Ez ellen úgy védekezhetünk, ha a cefrét vízzel higitjuk. A törköly kifőzésénél az üst ürtartalmának $\frac{1}{3}$ részét vízzel töltjük meg. Seprű vagy más nyers anyagnál az odakozmásodása annál nagyobb, minél sűrűbb az illető nyers anyag; tehát a vízzel faló felhi-

gitást is a sűrűség mérve szerint kell alkalmaznunk. 1 Hl. letömött törkölyre 20 liter vizet lehet számítani.

(Vége következik.)

Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai.

XXXI.

Úgy az előbbi, mint a most leközölt szakszerű bírálatban főleg hazarészünk szarvasmarhatenyésztésének állapotáról nyújtottam bővebb tájékoztatást, ámde a kiállításokon és a szakosztály működésének kereteiben, valamint azokon kívül is az összes tenyészágak megfigyelésére nyílt alkalom és így hazarészünk lótenyészésének állapotáról bővebb tájékoztatást óhajtván nyújtani, hosszabb tanulmányt irtam az ügyről, melyet a benne található általánosabb érdekű fejtegetések miatt ime itt is közre adok:

*

Nem ötletszerűen szólok erről az ügyről, nem is először és talán nem is utoljára.

Folyton és talán régtől fogva figyelemmel kísértem én ezt és komoly érdeklődéssel lestem, vártam, hogy mai irányából hol és mikor jut abba az irányba, a melyen látva elmondhatnánk: „no most már jó úton vagyunk, csak haladjunk rajta gyorsan előre.”

Ezt az alkalmat azonban mind máig hiába lestem, hiába vártam, sőt tapasztalataim nyomán, hovatovább az a gondolat jutott nálam túlsúlyra, hogy attól az ideális és a mainál mindenestre sokkal egészségesebb állapottól, a mely nekem régtől fogva eszményképem, hazarészünkben inkább távolodunk, mintsem hozzá közelednénk.

Előre bocsátom, hogy csak az erdélyi részekről van itt szó, mert hiszen hazánk más vidékein, hála istennek, mások az állapotok.

Az én komoly törekvésem, vagy mondjuk: eszményképem a következő alapgondolatok körül jegecedett ki: *hazarészünk loanyagát formáljuk a mai viszonyokhoz mértén megfelelőbbé, tegyük egyöntetűbbé, és minden rendelkezésünkre álló eszközzel segítsük elő a népies lótenyésztés fejlődését.*

Mindenestre jó adag idealizmus kell ahhoz, hogy valaki ilyen — a legjobb esetben is évek hosszú sorozatára terjedő és egy országrész lótenyésztési viszonyait áthatóan érintő gondolat megvalósításához egy íróval hozzáfogjon és komolyan higgye, hogy az a gondolat valaha mégis csak megvalósul. Hát én vagyok olyan merész, hogy ezt hiszem, de azzal a hozzáadással, hogy mindabban a mi történni fog és a minek történnie kell nálunk ezen a téren, az én igénytelen kiabálásomnak, vagy mondjuk: túlnagyra törő munkálkodásomnak, egy szemernyi része sem leendő. De nem is lehet, mert hiszen magát a gondolatot is csak ellestem, hogy ne mondjam kiloptam abból a nagy tervből, melynek megvalósításáért nagy pénzálzatokkal és kiterjedt szervezettel, 30-34 év óta maga az állam fáradozik.

Ámde fáradoztak már ezért az említett időszakot jóval megelőzőleg mások is és mi-

vel a mult homályában mindig található a jelenben is megszívlelhető tanulság, felemlitek itt némely olyan általános intézkedést és véleményt, mely bevilágítja egy darabka részét lótenyésztésünk történetének.

Mint tudvalevő, a népies lótenyésztés emelésére, már Mária Terézia kormánya is tett intézkedéseket, a tervszerű és céltudatos intézkedések sorozatát azonban csak II. József császár nyitotta meg; több rendeletet bocsátott közre, melyekben az alapvető intézkedések kiterjedt részletességgel soroltattak fel. Rendeleteink legfontosabbika az 1785-ben kiadott 28 cikkelyből álló útastítás, melyben a vármegyéket figyelmezteti, hogy silány és rossz csődöröket alkalmaznak s ez egyik lényeges oka annak, hogy az ország lóállománya nem javul. Egyben útastítja a vármegyéket, hogy ha más lóra van szükségük, forduljanak a Helytartó Királyi Tanácshoz, melynek közbejöttével megfelelő mént jutányos áron kaphatnak.

Figyelmezteti a Jurisdictionokat, hogy a *mének és ménesek mellé csakis hozzáértő embereket alkalmazzanak*; elrendeli, hogy a vármegyék a lótenyésztés felügyeletére inspectorkat alkalmazzanak, a *legelőket, réteket javítsák*, a kint nyaraló és telelő ménesek, gulyák részére *félszereket* építsenek és ezek mellett kutakat ásassanak stb. stb.

Sok és még ma is nagyon megszívlelendő intézkedéseket sorol fel ez a császári rendelet, melynek jó hatása, ha nem is általánosan, de sok helyen meg volt. Ugyanezen rendeletben hozatott köztudomásra, hogy a Mezőhegyes nevű pusztán császári királyi ménes állittatik fel, melyet aztán 1790-ben a bábolnai ménes felállítása követett. Hazarészünkben a kormánysszék 1790-ben állított föl Musnán egy ménest *Mezőhegyesről szerzett 90 csődörrel*, melyek később Deesen helyeztetek el és számuk 60-ra emelkedett. míg a székely ezredeknek 9 csődör engedtetett át. *Az állami csődörökkel fedezett kancák tulajdonosai az előfogatós szolgálattól 12 évig felmentettek.**

Közben lódíjazások is tartattak, míg Hardegg inspector elrendelte, hogy minden remondának alkalmas ló — *akár ménesbeli, akár parasztló* — megvásároltassék, hogy ez által is ösztönöztesék a közönség a jobb lovak tenyésztésére.

1825-ben legfelsőbb helyen engedélyeztetett, hogy Kolozsváron, mint „Erdély” központjában, évente egyszer vagy kétszer lóvásár tartassék; ezt megelőzőleg pedig 1820-21-ben 2 frt vám lefizetése mellett megengedetett a lovaknak külföldre való kivitele is

Itt kezdődik hazarészünkben a lótenyésztés aranykora, a mikor a kiviteli tilalom megszüntetése folytán Württemberg, Bajorország, Baden, Olasz-, Francia- és Oláhország Svajccal együtt igazi aranyokkal fizette meg tenyésztőink fáradozásait. Ez az aranykorszak azonban — melyhez a mai nemzedék oly előszeretettel méregeti igényeit — csak rövid ideig tartott. Az anyag színét, javát pár évtized alatt elkapták és nem volt ki másokat tenyészészen helyette. Erre nézve igen ta-

* Ez aztán hathatós támogatása volt a népies lótenyésztés fejlesztésének.

„AGRARIA” magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resicza mezőgazdasági gépgyárának vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Eltörhetetlen tégelyacélekefej.

Páncélacél-kormánylemez.

Magasított azél-ekfelej.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Rövidített leveleim: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgönyeim: „Agraria” Budapest.

Tiszta acélananyag
s a j á t
hámorainkból.

1238

Csak kitémasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetük.

Ekegyártás terén legelső-rangú magyar gyártmány, följelölti még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

lálóan mondják Kovácsy és Monostori korszakalkotó munkájokban,* hogy a kedvező viszonyok dacára a lótenyésztés nem javult olyan mérvben, mint a hogy várni lehetett volna. „Oka ezen körülménynek főleg abban keresendő, hogy ménesek kezelésével nem olyan egyéneket bíztak meg, a kik a dologhoz értettek volna, vagyis a kezelés nem volt okszerű.

Ime a keserű igazság rövid szavakban, melyeket a legnagyobb magyar: gr. Széchenyi István így fejezett ki: „Ki fog tetszeni idővel, ha a dolog okoskodások s próbák által majd egyszer egész világosságra jön, hogy legtöbb helyeken Magyar hazánkban, a lótenyésztés általában való káros lételemnek csupán a rossz elintézés az oka; hogy ország, mely fekvésére, éghajlatára, termékére s nemzeti lelkére nézve jó lovat nevelni Magyar Országánál külön nincs és hogy csak magunktól függ ezen tárgyat olly virágzásba hozni, és valaha olly gyümölcsözésre vinni: hogy a Világ minden vásárait lovainkkal elborithassuk, és hogy a Magyar Ló mindenütt, igazságos és megérdemelt Elsőséget nyerjen.“

Voltak tehát hiányok, még pedig nagy hiányok régebben is lótenyésztésünk fejlesztése körül. Egyfelől a ménesek szakszerű kezelésének hiánya, másfelől a népies tenyésztés elhanyagoltsága tűnik fel, melyeknek végeredménye akkor is az volt, ami hazarészünkben ma is tapasztalható, — hogy egy-két jól kezelt ménesből előkerült évenként néhány jó ló, és ezek szerezték és fenntartották a jó hirt és jó nevet a jó anyag tömegesebb szaporítására és terjesztésére azonban ezek vizsgálhatással nem voltak.

Most jönne aztán az a kérdés, hogy miért nem voltak?

Én erre a kérdésre most egyenesen nem felelek, hanem vissza fordulok és annak az okát keresgetem, hogy miért nem tudta az állam oly hosszú idő alatt a maga nagy tőkével (anyagi és szellemi tőkével) nálunk még csak meg sem közelíteni azokat a célokat, a melyekre a felsőbb és legfelsőbb hatóságok talán rosszabb viszonyok között már előzőleg is törekedtek.

Ennek az okát kutatva, mindenekelőtt az a rés tűnik fel, mely egyfelől a ménes tenyésztők és a gazdasági lótenyésztést szükségkép folytató nép között, másfelől pedig az állami beavatkozás és a társadalmi tevékenység között tátong. Mindenki beláthatja, hogy itt csak a legteljesebb összhang biztosítaná a sikert és mindenkinek feltűnhetik, hogy nálunk éppen ez az összhang hiányzik.

Szeretném, ha tévednék ebben az állításomban, a tények azonban nagyon világosan beszélnek és állításom mellett bizonyítanak. Az úgy ugyanis úgy áll, hogy hazánk egyes vidékein, ahol a köznép, a kisgazda értelmi fejlettsége megfelelőbb és ahol az érintkezés a nagy- és kisgazdák között közvetlenebb, a mezőgazdasági viszonyok jóval fejlettebbek és ezekhez mérten a népies lótenyésztés is magasabb fokon áll.

Annyira magas fokon, hogy nemcsak a hazai, de a francia, angol, olasz, török és román hadseregek igényeinek is teljesen megfelelő lóanyagot képesek ott a kisgazdák előállítani, még pedig nagy mennyiségben. Nem kell fejtegetnem, hogy a nemzeti vagyon gyarapodásának és a kisgazda anyagi jólétének, mily hatalmas emeltyűje rejlik ebben az állapotban. Ilyen állapotok létesítésére törekedni tehát nemcsak az államnak, hanem minden hazafiasan gondolkozó gazdának kötelessége.

Ha most már hazarészünk lótenyésztésének mai állapotát összehasonlítom a Békés, Csongrád, Temes, Torontál, Bács stb. vármegyékben létező állapotokkal, a hol pedig sem a legelő területek, sem szénatermés, sem a csikónévelés egyéb természetes feltételei nincsenek oly kedvező arányban, mint hazarészünkben, ahol a talaj és klimatikus viszonyok

távolról sem olyan kedvezőek, mint nálunk arra, hogy elsőrendő szilárd szervezettű és kitartó értékes lovakat növeljenek: akaratlanul is meg kell látnom azokat a hézagokat és hiányokat, melyek nálunk a népies lótenyésztés erőteljes fejlődését és lóállományunk előnyös átalakulását oly régóta gátolják.

Távolról sem akarok én itt szemrehányásokat tenni és egyes osztályokat mulasztásokkal vádolni, csak éppen rá akarok mutatni némely szükséges reformra, melyeknek következetes keresztülvitele után a népies lótenyésztés ügye nálunk is megtalálná a maga fejlődésének rendes utját.

(Folytatjuk.)

IRODALMI SZEMLE.

„Der Obst- und Gartenbau des Königreiches Ungarn“ zugleich Katalog der ungarischen Ausstellungen. Ily cím alatt egy kis füzetet adott ki Tallián földmívelésügyi miniszter, mely a düsseldorfi nemzetközi kertészeti kiállításon az érdeklődő külföldi látogatóknak ingyen osztatik ki.

Ezen kis füzet első része röviden bemutatja hazánk kertészeti állapotát; annak az utóbbi 15 év alatt tett haladását, a magyar kertészeti szakoktatás és irodalom ügyét, az állami faiskolákat; egyáltalában a földmívelésügyi kormányzatnak a gyümölcs termelés és értékesítés érdekében tett intézkedéseit. Statisztikai táblázatban foglalják össze az 1903. évben a gyümölcs és zöldségkivitelre vonatkozó adatok. Kitanítja a külföldöt, hogy mely vidéken termelnek egyes gyümölcs, vagy zöldség nemet nagyban kivitelre és az egyes megbízható források is fel vannak sorolva, hová a külföldi vásárló fordulhat.

A füzet második része a düsseldorfi állandó kiállításban részt vett magyar kiállítókat katalogusát képezi. A főbb kiállítók között látjuk a királyt budavári palotájának és gödöllői vadászkastélyának aquarell képeivel; József kir. herceget a Margitszigetről felvett fényképeivel; Budapest székes fővárost összes park és kert részeivel; Petz Ármin és Wiemetz W. F. műkertészeket az általuk alakított parkok és nyilvános kertek terveivel stb.

Egyik fő kiállító a földmívelésügyi minisztérium, mely az összes állami fürdőket, nyaralótelepeket (a tátra-lomnici, csorbatói és fenyőházi üdülőkert) sikerült nagyított fényképekben mutatja be és azok leírását adja a katalogusban. Kiállítja továbbá a minisztérium a budapesti kertészeti tanintézet az »Erzsébet királyné gyümölcs-telep« a bajai kertmunkás iskola és a mezőhegyesi állami faiskola színes terveit.

A főbb terménykiállítók közül a pozsonyi-, dévai- és rimaszombati conservgyárak említendők meg; valamint igen szép collectiv kiállítást mutat be a nagybányai gazdasági egyesület is, főleg aszalt szilva, dióban és szilvapálinkában.

Szóval ez a kis füzet, mely október hó végéig osztatik ki a düsseldorfi kiállítás magyar osztályában, nagyban hivatva van arra, hogy hazánkban úgy erkölcsi, mind anyagi szempontból is előnyére legyen.

VEGYES KÖZLEMENYEK.

A borjúpustítás megakadályozása.

A »Mészárosok és Hentesek Lapja« az alábbi állattenyésztőinket nagyon érdeklő hirt adja közre legutóbbi számában:

Nagyfontosságú akcióra készülnek a földmívelésügyi minisztériumban. Oly akcióra, melyet mindazok a tényezők, melyek állattenyésztésünk gyarapodásának feltételeit és eme feltételek hiányát mérlegelni tudják, megannyian sürgették. Az akció a borjúpustítás megakadályozására irányul és az a tény teszi szükségessé, hogy a levágott borjúk száma, különösen a múlt év végéig, állandóan szaporodott, különösen szaporodott pedig a gyenge szopós borjúké. A tenyésztők ennél fogva abba a helyzetbe jutottak, hogy fölnevelni való borjúszeletüket a legnagyobb nehézséggel szerezheték

csak be és arra is tudunk konkrét esetet, hogy egy tenyésztő, a levágás céljából Budapestre hozott borjúk közül kivánt továbbtartásra való anyagot kiválogatni.

A borjúpustítás megakadályozására alkalmas eszközök megválogatásánál a szakkormány természetesen nem akceptálhatja egyszerűen a különben is szanaszét ágazó különféle javaslatokat, még pedig azért nem, mert a kérdés úgy oldandó meg, hogy a gazdaközönség és az állattenyésztéssel foglalkozók jogos érdekei mellett, a fogyasztó közönség figyelmére méltó igényei se hagyassanak ki a számításból. Erre csak egy mód van. Az t. i., hogy a fogyasztó közönség kapja meg azt a borjúpustítást pedig aránylag kevesebb borjút vigyen a vágóállatvásárra, mint eddig. Ez a cél úgy érhető el, ha a szopós borjúknak eddigi fiatal korukban való levágása nyer megfelelő korlátozást, vagyis, ha levágás céljából fejlettebb, nagyobb borjúk kerülnek piacra, olyanok, amelyek kisebb számban is körülbelül ugyanazt a borjúpustítást szolgáltatják a fogyasztás számára, mint most a nagyobb számú, fiatal és kisebb borjúk. A Mészárosok és Hentesek Lapjának ez évi január hó 22-iki számában írtunk a Hollandiában divó borjúhizlalásról és illetőleg a fehér borjúhús termeléséről, melyet, mint követendő példát, nálunk a borjúpustítás megakadályozására alkalmas intézményül ajánlottunk. Ugy látszik, szakkormányunk ebben az irányban keresi az orvoslás módját, anélkül, hogy egyszerűen lemásolná egy intézményt, melynek életképességét a helyi viszonyok szabják meg.

De akár ezen a nyomban indult el szakkormányunk, akár nem — az mindenesetre örvendetes és biztató tény marad, hogy a borjúpustítás megakadályozására gondos előmunkálatok folynak a földmívelésügyi minisztériumban. Ezen előmunkálatok eredménye, mint értesülünk, miniszteri rendeletben fog kifejezésre jutni. A miniszteri rendelet célja az, hogy annak a könnyelműségnek, melylyel a tenyésztésre és továbbtartásra is alkalmas szopós borjúkat az állattenyésztés nagy érdekeinek figyelembe vétele nélkül piacra dobják, további elhárítódását megakadályozza, illetőleg, hogy megfelelő intézkedésekkel redukálja. Ez a rendelet jótétemény lesz állattenyésztésünk nézve s Tallián Béla földmívelésügyi miniszternek oly kezdeményezése, mely állattenyésztésünk föllendítésének történetében maradandó nyomot fog hagyni.

Eddig a nevezett lap közleménye. Mindenestre érdekes hír ez akkor, mikor a depekorációnak annyi fáradságtalan hirdetője és annyi komoly tagadója van. Meg kell várnunk a jelzett miniszteri rendelet megjelenését, mielőtt a rendelkezés milyenségére nézve véleményt mondanánk. Csakis akkor foglalkozhatunk majd vele behatóan és tárgyilagosan.

*

— **Gyászhir.** Szecey Istvánt, a kolozsvári gazdasági tanintézet tanárát pótolhatatlan veszteség érte nejének, szül. *Helmecczy Mária*nak élete 47-ik, házassága 31-ik évében í. hó 22-én hosszas szenvedés után történt elhalálásával. Az embertársak részvéte nyújtson vigaszt a gyászoló családnak.

— **Tejszövetkezet Nagyernyében.** Életrevaló mozgalom indult meg Nagyernyében. Tejszövetkezetet létesítenek, a mely a községi és a szomszédos falvak kisgazdáira valóságos áldás lesz. A mozgalom élén br. *Bálint György* nagybirtokos áll, a ki nagy lelkesedéssel és ambícióval dolgozik a tejszövetkezet mielőbbi létrehozatalában. Akciójának már is meg van a biztosító sikere úgy, hogy nem sokára végleg megalakul a szövetkezet.

— **Az első sertésbiztosító szövetkezet Magyarországon.** A székelyföldi miniszteri kirendeltség udvarhelymegyei agilis megbízottja, *Dörner Béla* kezdeményezésére Udvarhelymegyében, Alsó Siménfalván e hó 12-én alakult meg egy állattenyésztési szövetkezet állatbiztosítással kapcsolatosan, mely szövetkezet tagjai sertésállományát is biztosítja. A székelyföldön alakult meg tehát hazánkban az első oly szövetkezet, mely a sertésbiztosítást is felvette működési körébe, ami az illetékes körök körültekintő és ügybuzgó működésére

* „A ló és annak tenyésztése.“ stb.

vall. Ezen szövetkezet is a Budapesten székelő Magyar Kölcsönös Állatbiztosító-Szövetkezet kötelékébe tartozik és a kockázat viselésének kérdését úgy oldotta meg, hogy tagjai a szarvasmarhánál azok értékének 5%-a, a sertéseknél pedig azok értékének 10%-a erejéig viselnek kockázatot, az ezt meghaladó kockázat a Magyar Kölcsönös Állatbiztosító-Szövetkezeté.

— **A m.-vásárhelyi Székely-Társaság a magyar szarvasmarha föntartásáért.** Folyó hó 17-án volt 103-ik összejövetele a marosvásárhelyi Székely Társaságnak, melynek legérdekesebb tárgya Pálffy Gyula állatorvosnak az állattenyésztésről tartott felolvasása volt. Állást foglalt az erdélyi fehér fajmarha fentartása mellett, bő indokolással mutatta ki, hogy az idegen tarka marha elterjesztése gazdaságilag nem előnyös a Székelyföldnek. Foglalkozott külön-külön a Székelyföld ló, sertés, juh és majorság tenyésztésével. A kiváló szakértelemmel és úgyszeretettel tartott értekezést a társaság nagy figyelemmel és érdeklődéssel hallgatta végig. Azután élénk eszmecsere indult meg a felett, vajjon a Székely Társaság hivatott-e ily szakkérdésben a kormányhoz is véleményt nyilvánítani, miután az Országos és az erdélyrészi gazdasági egyesületek külön is fölkértek véleményadásra. A társaság a Pálffy Gyula értekezését a földmívelésügyi miniszterhez fölterjesztetni határozta.

— **A vasárnapi munkaszünet csak ipari munkára vonatkozik.** A minisztertanács 1904. március hó 19-én egy konkrét esetből kitolyólag kimondta, hogy a vasárnapi munkaszünetről szóló 1891. évi XIII. törvények csak az ipari munkára vonatkozik. Mezei munkának vasárnapon való végzése csak a kihágási törvény alapján bírálható el, a mennyiben esetleg egyházi szertartás megzavarásával is jár.

— **Méhészeti előadások.** Az állami méhészeti vándortanítók folyó évi június hónapban az alább megnevezett napokon és helyeken tartják előadásait.

Tóth János hatodik kerületi, székhelye Nagy-Enyed, 8-án Petrozsény, 9-én Lupény, 10-én Libazsény, 11-én Merisor, 13-án Puj, 14-én Hátszeg, 15-én Óralja-Boldogfalva, 16-án Nalácvád, 17-én Reán, 18-án Kernyesd, 19-én Várhely, 20-án Nagy-Pesteny, 21-én Totesd, 23-án Kalán-Zeykfalva, 24-én Piskitelep.

Nagy János hetedik kerületi, székhelye Kolozsvár, 7-én Szolokma, 8-án Siklód, 9-én délelőtt Atyha, délután Etéd, 10-én Székelykeresztúr állami tanítóképező, 11-én Erked, 12-én Derzs, 13-án Székelyudvarhely, 14-én délelőtt Szentkirály, délután Mátéfalván, 15-én Szentkeresztbánya, 16-án Lövete, 17-én délelőtt Homoródkeményfalva, délután Homoródszentmártonban, 18-án délelőtt Daróci, délután Homoródujfalu, 19-én délelőtt Felsőrakos, délután Vargyason, 20-án délelőtt Bardóc, délután Olaszteleken, 21-én Kisbacon, 22-én Magyarhermányon.

— **A tojásküldeményekre fennállott vasúti szállítási díjkedvezmények beszüntetése.** A m. kir. államvasutak igazgatósága a tojáskivitel előmozdítását azáltal segítette elő néhány éven keresztül, hogy az ország különböző vidékein gócpontokat, úgynevezett gyűjtő állomásokat létesített, mely állomások hivatva voltak, hogy a vidéken a tojást kis mennyiségben összegyűjtő és az így összegyűjtött tojást innét azután Budapest, Bécs illetve külföldre szállítsák. A díjkedvezmény úgy a gyűjtőhelyre szállított tojásküldemény, mint az innét tovább szállított tojásmennyiség, után egyaránt biztosított és a fuvardíjnak mintegy 40%-át tette. Most a m. kir. államvasutak

igazgatósága ezen díjkedvezményt, melynek segítségével sok millió tojást exportáltunk egy kézvonással és a kedvezményt a f. évi április hó 15-ével hatályon kívül helyezte. Ismerjük ugyan a m. kir. államvasutak igazgatóságának abbéli intencióját, hogy a díjkedvezményeket, melyeket borura derűre osztogatott annakelőtte, lehetőleg megszüntesse, de kívánatos, hogy ezt a lehető kiméllyel és előrelátással tegye, a tojásküldemények kedvezményének megvonása pedig határozottan káros intézkedés oly szép fejlődésnek indult tojáskereskedelmünkre.

— **Mezőgazdasági malmok iparúzése.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 1296/VII. szám alatt most kibocsátott rendeletében a mezőgazdasági malmoknak az ipartörvény alá nem eső üzemének korlátait a következőkben vonja meg:

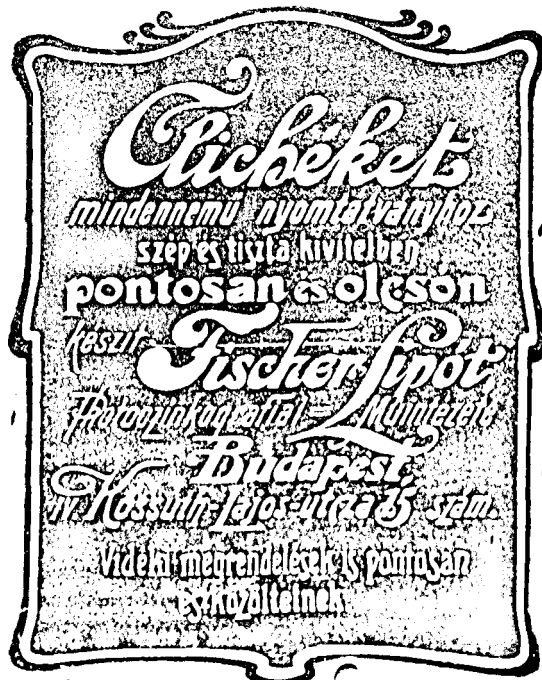
Az 1884. évi XVII. t.-c. 183. §. a) pontja alapján a mezőgazdasági termelés, valamint az azzal összefüggő mellékiparágak (malom, szeszgyár stb.), amennyiben azok leginkább az illető mezőgazdaságban előállított nyerstermények feldolgozására és eladására szorítkoznak, az idézett törvény rendelkezései alá nem esnek. A törvény említett rendelkezése nem zárja ugyan ki, hogy az ilyen mezőgazdasági iparvállalat bizonyos mennyiségben idegen nyerstermékek feldolgozásával és eladásával is foglalkozhassék, mindazonáltal kétségtelen, hogy az ilyen mellékiparágaknál az idegen nyerstermékek feldolgozása vagy eladása csak teljesen alárendelt szerepet játszhatik, mert ellenkező esetben az illető vállalat más, az ipartörvény rendelkezései alá eső ipari vállalat ismerveit ölti magára.

Az esetben tehát, midőn valamely ipari foglalkozás a mezőgazdasági termeléssel összefüggve, mintegy annak kiegészítő részét képezi, vagyis mikor kétségtelen, hogy az illető ipari foglalkozás alapját magában a gazdaságban találja, az, mint a mezőgazdasági termeléssel összefüggő mellékiparág, az ipartörvény rendelkezései alá nem esik, míhelyt azonban az illető ipari foglalkozás nem magában a gazdaságban találja alapját vagy ha alapját találja ugyan, de az alapot elhagyva, az üzemet idegen termékek vagy legalább tulnyomó részben ilyenek feldolgozására alapítja, megszűnik annak mellékiparági minősége, s ez esetben arra az ipartörvény rendelkezései minden tekintetben irányadók.

— **Mikrosol fertőtlenítő szer gazdasági üzemek részére.** Gazdasági körök kivétel nélkül kedvező ítéletet igazolják, hogy Lutz Ede és Társa pozsonyi festékgyárosok által előállított Mikrosol tejsavas szeszgyárakban, pincehelyiségekben, lakóházakban, istállóban stb. az oly kellemetlen penész- és gombaképződések, falmállás, fagomba és dohos levegő megszüntetésére rendkívül hatásosnak bizonyult. Mikrosol penészképződések ellen való erős hatásánál fogva, az ezek okozta nedvességet is eltávolítja. — Tehát elég alkalom kínálkozik ezen, a valódi szükségletnek megfelelő gyártmány alkalmazására, annál is inkább, mivel feldolgozása nagyon egyszerű. Egyébként mindenkinek szívesen szolgálnak bővebb felvilágosítással a Mikrosol egyedi előállítói: Lutz Ede és Társa, festékgyárosok, Pozsony. (1036. II.)

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden számára legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselősege Kolozsvárt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os Záloglevélkölcsönöket
nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4-95 százalék-, nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2% évi törlesztéssel 5-25 százaléknál évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2% évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai annak véleményét. (1001.)

A bank képviselősegenél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyeresémmegőrzvények

Rózsairtó (Antiros) legártalmasabb és a rozsdaképződést tökéletesen meggátoló fekete festék vasneműek stb. részére. (Flamentod) tűz és minden időjárás ellen védő festék, legtekélyesebb óvszer faalkatrészek gyűjtésére és rothadása ellen. 1343. II.

Ajánljuk továbbá amerikai hengerolaj és szilárd gépszir-különlegességeinket,

utóbbi Tovote- és Stauffer-szelencékhez
KIND és HERGLÖTZ
vegyszeti gyár fiókja
Budapest, V., Visegrádi-utca 4. szám.

NEPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOSZVÁRT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belkőzép-utca) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzálog és váltókölcsönöket nyújt és **BETÉTRE 5 SZÁZALEK KAMATOT AD.**

A Nagyszabeni Földhitelintézet
törlesztéses jelzálogkölcsönöket ad
2000 K.-tól kezdő összegekben,

mely kölcsönök készpénzben fizetettek ki és 4, 4 1/2, 4 3/4 és 5% kamatláb és 3/4% kezelési díj mellett a tőketörlesztéssel együtt fél évi részletekben visszafizetendők a következő feltételek alatt még pedig minden 1000 K. tőke után fizetendő: 1243

A.	1. 10 évi törlesztésre fél évenként	K. 65.04 f.
	2. 20 " " " "	K. 41.75 f.
	3. 30 " " " "	K. 34.79 f.
	legkisebb kölcsön 2000 korona, kivételesen 1000 koronától fogva is.	
B.	1. 15 évi törlesztésre fél évenként	K. 48.52 f.
	2. 25 " " " "	K. 36.57 f.
	3. 35 " " " "	K. 32.05 f.
	legkisebb kölcsön 5000 korona.	
C.	1. 30 évi törlesztésre fél évenként	K. 32.92 f.
	2. 40 1/2 évi " " " "	K. 29.69 f.
	3. 50 évi " " " "	K. 23.22 f.
	legkisebb kölcsön 10.000 korona.	
D.	1. 50 évi törlesztésre fél évenként	K. 26.11 f.
	legkisebb kölcsön 30.000 korona.	

Az ötven évi kölcsönök, csak földbirtokokra adatnak, a többiek nagyobb vidéki városokban házakra is megelőző helyszíni szemle után.

Kölcsönfolyamodványok az alulírtakhoz benyújthatók, ki minden bővebb felvilágosítást is készséggel ad.

Erdélyi ordó-fanyag és bányagűnyökség.
Gombos Benő Kolozsvár, malom-u. 16. sz.

A LAPPÉLÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETÉB MELLETT:
Felelős szerkesztő és kiadó:
TOKAJI LÁSZLÓ.
Segéd-szerkesztő:
ÉBER ERNŐ.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ
ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

KOLOZSVÁR, Szentegyház-utca 2.

Sürgőnyezim: Kereskedelmi Társaság. — Telefonszám 311.

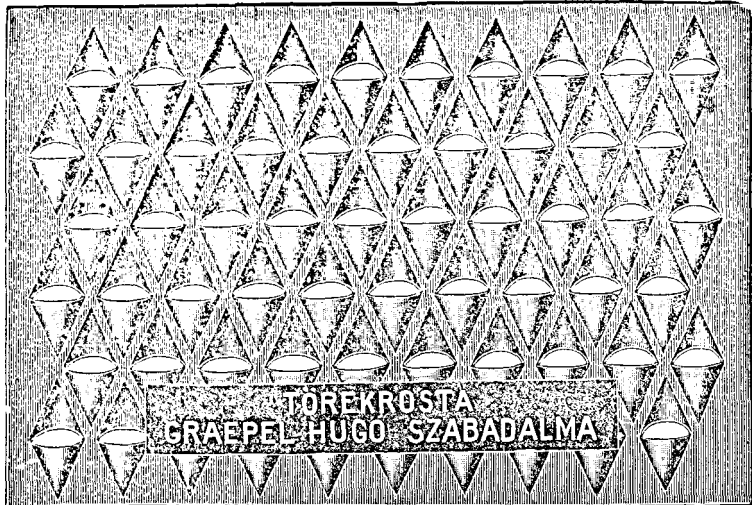
Legolcsóbb és legmegbízhatóbb beszerzési forrás mindennemű mezőgazdasági-gépek, talajművelő eszközök és szükségleti cikkekre, u. m. műtrágya, vetőmagvak, gépolaj s zsíradékok, kocsikenőcs, hajtószíjak, juta és lenzsákok, vízmentes ponyvák, stb. Ajánlunk t. cz. gazdaközönségünknek az Erdélyi Gazdasági Egylet felügyelete alatt arankamentesített és a Kolozsvári M. K. Állami Vetőmagvizsgáló Állomás által olomzárolt legjobb

Háromszéki lóhere- és magyar luczerna magvakat,

valamint mindennemű fűmagvakat és eredeti oberndorfi répmagvakat, továbbá Erdélyben eredeti rigalmag után először termelt kitűnő lenmagot, bal-tacint, székely tengerit, hanna árpát, duppani zabot és egy nagyon bőven termő svéd zabkülönlegességet a legjutányosabb árak mellett. — Felkérjük az erdélyrészi állattenyésztő birtokos gazdákat, hogy eladó haszonállataik (igás ökör, tinó, borju, sertés. stb.) minőségét és mennyiségét hozzánk sürgősen bejelenteni sziveskedjenek, mivel a Királyhágon tuli uradalmak részéről a vételre rendkívül sok megbízás érkezett.

Kívánatra minták s árjegyzékek ingyen s bérmentve!

1010

GRAEPEL HUGÓ-féle szabadalmazott törekrosta.

GRAEPEL HUGÓ-féle szab. gabona és lóhere cséplőgépek 2 dobbal. Malomberendezések, Olajmalmok, Konkolyvasztógépek és rostalemezek kaphatók: 1066

Graepel Hugó gép- és rostalemezgyár,
malomépítészet BUDAPEST, V., Váci-út 40—46.

A
Budapesti Takarékpénztár

Részvénytőke:

K 10.000.000

és Országos Zálogkölcson
részvénytársaság váltó-
üzlete.

BUDAPEST,

VI., Andrassy-út 5.
saját házában.

Vesz és elad mindennemű értékpapirokat és azokra legelőnyösebb feltételek mellett kölcsönt nyújt.

Beható és lelkiismeretes információkat ad különösen tőkebefektetésre alkalmas részvényekről költségmentesen.

Sürgőnyezim: **TERÉZIA** Budapest.

1343. I.

Thomassalak

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya az összes kalászosok és kapások alá, valamint a rétekre. Hatása épen oly gyors, de tartósabb, mint a szuperfoszfáté. Ezen kitűnő műtrágyát úgy a foszforsav, mint a citromsavban oldhatóság és porfinomság szavatolása mellett pontosan és lelkiismeretes szállítja

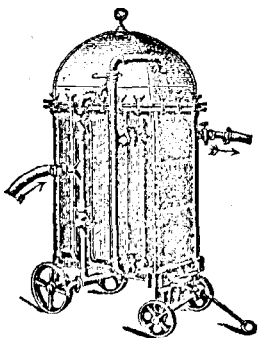
KALMÁR VILMOS Budapest, VI., Teréz-körút 3.

1338

zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva!

a Thomassalak-gyárak, Berlin magyarországi vezérképviselője a magyar korona országainak területén Óvakodjunk a hamisításoktól és csakis Csillag védjeggyel ellátott zsákokat vegyünk át Minden

Seitz-féle
asbesth-szűrő

mindenféle nagyságban

Seitz-féle
motor-szivattyuk,

Seitz-féle

kézi-szivattyu,

szállít próbára:

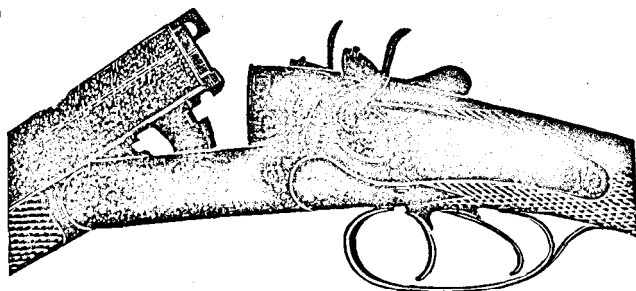
SEITZ THEO,

BÉCS I., Wollzeile 16.

plinczogazdasági gépgyára.

Telefon szám: 2797. 1281

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Egyedüli FERLACHI gyártmány,
mely a bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el.

Aranyérem Páris 1900. — 46 remekelés.

Ogris Márcus 1323

fégyvergyár és (précios) puskaműves

FERLACH (KARINTHIA) szállít elsőrangú bármily rendszerű vadász- és cséllövő-fegyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben. Különlegesség nagyon könnyű DRILLING-fegyverekben. Súlyuk 2-8— kilogramm.

Magyar árjegyzék kívánatra bérmentve.

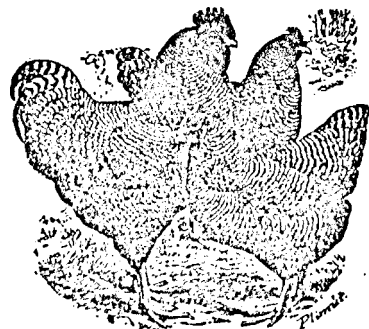
Levelezés magyar!

Levelezés magyar!

KONKOLYI ISTVÁN 1327
mérnök

fajtyúk-tenyészdéje
Krompach-vasgyár. (Szepes megye.)

Angol, telivér, elsőrendű fajtyúk-törzseimnek költőtojásai: kendermagos plimót, fekete langán, sárga orpington 80 f., májushan 60 fillér, fogolyszínű olasz 40 fill., illetve 30 fill. darabonként. — Rázásmentes, pátlens csomagolás 1 kor., postadíj 1 kor. Törött és terméketlen tojások ingyen kicseréltetnek. Csirkék hat hetes korban márciusi kelésű 4, áprilisi 3-50, májusi 3 kor. darabonként. — Árjegyzék, csapda-fészek, szétszedhető ól, olcsó mesterséges csirke-nevelő, aprócsirke szállító-doboz, sodronyhálóról stb. ingyen. — Kérdézőkódésekre válaszbélyeg kéréstik.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozódásokra (felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.)

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Különfélék.

Előnyös feltételekkel

végzett és 17 évig tapasztalt gazdatiszt keres 500—2000 holdas birtokot fix adminisztrációra vagy 2—300 holdas, lehetőleg városhoz közeli jó birtokot haszonbérbe, 1904. ősziére. Cim a kiadóhivatalba. 1322.

Sarmasági uradalomba irnoki állásra pályázhatnak oly egyének kik a monostori tanintézetet sikerrel végezték és a kik legkevesebb, de egy évet voltak már alkalmazásba. Pályázók küldjék folyamodványukat Rákosi **Biró Balázs** urad. intéző czimére **Sarmaság**, Paula-tanya, Szilágy-megye. 1340

BÉLHURUT kitűnő gyógyszere a CORNIDES-féle „Fekete áfonya” gyógybor. Kapható gyógyszerárakban; a hol nem kapható, oda 5 áruvetet 8 koronáért bérmentve küld 1257

Cornides Károly és Társa. Felka (Szepesmegye), Erdei gyümölcsöket földolgozó telep.

CIMBALOM

részletre is olcsón kapható.

Melyről nagy képes árjegyzéket bérmentve küld

Varga Pál

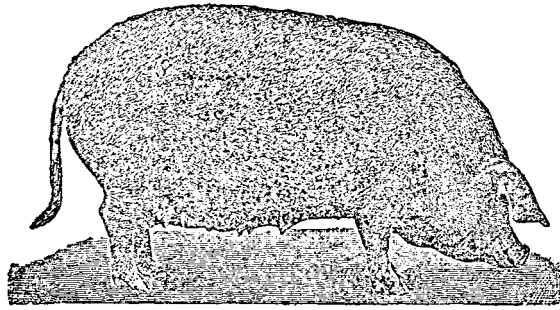
cimbalomgyártó, Makó, saját házából.

Cimbalmozni a leg-hamarabb megtanulható az öntanulási, saját kiadásomban megjelent, cimbalomiskolából, melynek ára 4 kor. helyben, utánvéttel 70 fillérrel több. A megrendelő saját keze írása szükséges. **VARGA PÁL** cimbalomgyártó. 1132

Tejelő gulya.

Magyar-erdélyi bika sokszor díjazott **Jager** ivadék, válogatott szép példányok. Két és két-éves 3 hónaposok négy darab eladó, 700—1000 korona közt. **Ugron Zoltán** Fláttalva megállóhely, posta és vonat állomás **Székely-Keresztur**. 1335.

Híres zalai petés anyarék 100/150 petével százát 16 koronáért, tenyészrák százát 6 koronáért és a megfelelő szállítási, csomagolási költséget, valamint **asztali rákot** árjegyzék szerezint élve megérkezve, utánvéttel, szállít **FISCHER IZIDOR** Zala-Egerszegen. 1329

Báró Jósika Sámuel

Ő Nagyméltósága gazdaságában, Szolnok-Dobokamegye Szurdok községében (posta, távirda, vasuti állomás)

eladó 55 drb. 2—3 éves, 6 drb. 1 1/4 éves fekete anya kocza, 6 drb. 2—3 éves kan és 294 drb. márcziusi malacz, 14 drb. 3—5 éves tehénbival.

Értekezhetni **Zeman Ede** gazdatiszttel. 1339

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alapítók	Korm. hozzáj. elemi ágazatban	400.000.— K
Tartalékok	Alapítók	1.270.000.— "
	élet	200.000.— "
		255.200.02 "
Összesen:		2.125.200.03 K.
1901. évi fölösleg		90.349.— K.
1902. " "		59.782.36 "
1903. " "		109.331.73 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kapta.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

1013

az igazgatóság.

PÉNZ 4%-OS törlesztéses kölcsönök

nyújtunk budapesti és külföldi elsőrangú pénzügyintézetektől a földbirtok és ingatlan 3/4 értékeig I. és II. helyre 15—65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre

gyorsan és diszcreten.

Bank- és magánadósságok convertálása.

Meller Lajos és Társai bankbizomány

Budapest, VI., Dávid-utca 15. (Törvényszékileg bejegyzett cég).

1317.

(Válasz bélyeg.)

ELSINGER M. J. és FIAI
BUDAPEST,
IV., DEÁK FERENCZ-UTCA 3.

ALAPITVA 1831. Sürgőncim: „ELSINGER BPEST, DEÁK-UTCA”. 46 KITÜNTETÉS

VIZMENTES PONYVÁK

ELISMERT KITÜNŐ MINŐSÉGBEN.

KAZAL, GÉP, KOCSI, MAGGYÜJTŐ. ÉS REPCE-PONYVAK.

ZSAKOK Tarpullin, Rovátkás Drill, Vásznon-kender varrással és varrás nélkül.

LEGOLCSÓBB MEGDIEHATÓ DEVÁSÁRLÁSI FORRÁS.

VIZMENTES SÁTRAK, ERŐKÖPÉNYEK, VILÁRGALLÉROK

McCormick Harvesting Machine Company

(Chicagoí aratógépgyár.)

KNECHT J. E., igazgató. BUDAPEST, V., Váci-út 30.

Gyártmányok: Kéveköttogép, „DAISY” marokrakó aratógép, fűkaszalógép, szénagyűjtő gereblye és „MANILA” kéveköttogépalap gyártmányal.

Évi gyártmány 362.000 gép. Katalógusok ingyen és bérmentve.

Vezérképviselő: **HIRSCHFELD KÁROLY** Kolozsvárt.

1097

Röck István, Budapest

I. BUDAFOKI-ÚT,

gőzgép-. gőzkazángyár, vas- és ércöntöde.

KÉSZIT

GOZGÉPEKET: fekvőket és állókat minden nagyságban, magasnyomású, compound- és triplexpanziós elrendeléssel; mint különlegességet szab. Röck-féle szelepes vezényművel és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajógépeket.

LOKOMOBILOKAT: kihúzható forr- és fűtőcsöves kazánal.

GŐZKAZÁNOKAT: forralós-, sima- és hullámlemez fűtőcsövekkel; mint különlegességet: szabadalmazott Bánó-féle biztonsági vízcsöves kazánokat.

SZIVATTYUGÉPEKET: Worthington és más rendszerek.

VIZMUTELEPEKET és csatornázásokat.

GŐZMALOM berendezéseket a legújabb kivitelben.

TÉGLAGYÁRI BERENDEZÉSEKET.

TELJES HŰTOTELEPEKET ÉS JÉG-GYÁRAKAT szabadalm. ammoniak rendszer szerint.

OLAJMALMI és olajgyártási berendezéseket.

HYDRAULIKUS SAJTOKAT különböző célokra.

BORSAJTOKAT, emeltyüs, — hidraulikus — vagy motorikus üzemmel.

RÖCK ISTVÁN gép-kazángyára, vas- és ércöntödeje **BUDAPEST.**

1029

Beocsini Cémentgyári Unió

== Redlich, Ohrenstein és Spitzer. ==

Az 1896. évi ezredéves orsz. kiállítás egyedüli díszoklevél cémentgyártásért és számos más kiállításon első díjak.

ÉVI GYÁRTÁSI KÉPESSÉG:

800.000 mm. portlandcément, 800.000 mm. románcément.

Ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a keleti dunatartományokban a legnagyobb és legkényesebb építkezéseknél kitűnő sikerrel kipróbált gyártmányait, akármely — vasuti vagy hajóállomásra szállítva: —

Gyorsan vagy lassan kötő román-cémentet és mesterséges portland-cémentet, valamint homlokzat-diszítésnek és öntvényeknek nagyon alkalmas cémentet, szép és egyenletes színben.

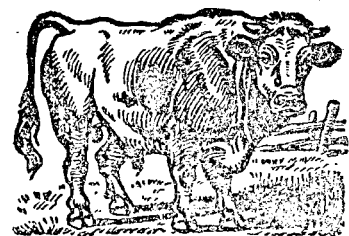
JÓTÁLLÁS:

A normálaknál 50%-al nagyobb húzási és nyomási szilárdságért.

Egyenlő súlyú zsákok és hordók.

1022.

„Grand prix“-vel kitüntetve az 1900. évi párisi világkiállításon.

KWIZDA korneuburgi marhatáppora.

Étvágygerjesztő szer
LOVAK, SZARVASMARHÁK ÉS JUHOK részére.

50 év óta alkalmaztatik a legtöbb istállóban étvágy hiánya, rossz emésztés esetén, a tej megjavítására, a tehének tejszolgalmányának szaporítására.

Ára dobozonként 1.40 kor., féldobozonként 70 fillér.

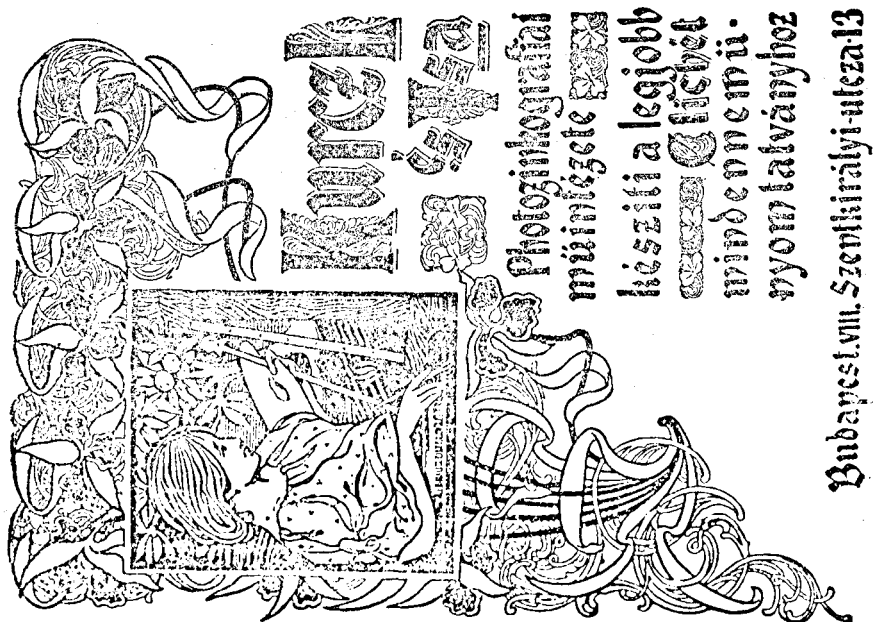
Igazi csak az itt látható védjeggyel.

Ábrákkal ellátott árjegyzék ingyen és bérmentve.
Főraktár:

Kwizda Ferencz János

cs. és kir. osztrák-magyar, rom. kir. és bulg. fej. udvari szállító,
kerületi gyógyszerész, KORNEUBURGBAN, Bécs mellett.

1291. 11

Az 1896-iki országos kiállítás alkalmával kitüntetve!

Léber Gyula első erdélyi sodronyszövetfonat, kerítés és ruganyos acélsodrony ágybetétek gyára
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.

Telefon 439. szám.

Olcsó kerítések! Ajánlja minden e szakmába vágó munkáit, úgymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek stb. bekerítéséhez

gépfontait, dísz-kerítést és díszkapuit,

továbbá pince, padlás, felsővilágossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, majorsági udvarok sodronyfonattal való bevonását, áthányó rosták, szén, kocsz, kavics, porond válogatáshoz, szikrafogó cséplő- és egyéb gépekhez, sodrony ágybetétek (matracok)

1168.